

BARN

Indien:
fler barn
överlever!

Peter
Englund
om viljan
att ge.

Millenniemålen: På väg mot

en bättre värld

EN BÄTTRE VÄRLD FÖR ALLA?

Det är inte långt kvar tills FN:s millenniemål ska vara uppfyllda. Och utvecklingen i världen går framåt mer än vad de flesta tror. Den extrema fattigomen minskar, färre barn under fem år dör, fler får gå i skola. Men det är något som skaver.

Jag tänker på Indien. Ett land där utvecklingen har gått som tåget, där en allt större medelklass har råd att köpa både bil, privat sjukvård och TV.

Samtidigt dör fortfarande 1,6 miljoner barn här – varje år. Det är ett barn var 19:e sekund! Och 40 miljoner barn arbetar. Ofta under helt oacceptabla villkor. Skrämmande många är beredda att utnyttja de fattigas desperation och beredskap att jobba för slavlöner.

Det är inte konstigt att utveckling tar tid. Gamla traditioner, brist på kunskap, stora avstånd, korruption... Sådant tar tid att åtgärda. Men att klyftorna tillåts växa så fort är svårt att få ihop. Det som stör mig är mest hur ignoranta vi människor kan vara. Ofta utan att mena det. Jag talar om den grymhet som kan ligga i en bortvänd blick.

Ojämligheten gör något med oss människor. Oss som har. Likväl som med dem som inte har.

Jag träffade några gatupojkar i Delhi och frågade dem om vad de tyckte var viktigast för världens utveckling. De pratade om medmänsklighet.

– Folk går bara förbi barn som är fattiga. De stannar inte och frågar »Varför lever du på gatan? Varför tigger du? Är du hungrig? Behöver du hjälp?«, sa Ankur, 15.

– Det borde vara allas ansvar att ta hand om varje mänskligt liv.

Sen lade han till:

– Regeringen pratar om att det går bättre men då tittar de bara på toppen av samhället.

Att redovisa siffror och producera styrdokument är inte mycket värt om vi inte också vill möta och lyssna på de människor som behöver förändringen mest. I det här numret av tidningen kan du läsa om hur Rädda Barnen arbetar för att nå just dem.

Sophie Arnö CHEFREDAKTÖR

ANDERS FRELIN

är frilansskribent efter 20 år på Dagens Nyheter som kultur- och nyhetsreporter, redaktör och chef.

I det här numret skriver han om millenniemålen och deras betydelse. – Världen är bättre än vad vi vill tro och flera av millenniemålen kan komma att uppfyllas. Men än viktigare än målen är att takten på förbättringarna är god.

SANDRA QVIST

är frilansfotograf från Stockholm som just nu varvar uppdrag för olika tidningar och bokförlag med socionomstudier.

– För det här numret av Barn har jag fotograferat barnpanelen. Samtalet kring FN:s millenniemål var intressant och jag blev mycket imponerad av ungdomarnas kunskaper och engagemang kring dessa frågor.

JÖRGEN HILDEBRANDT

är frilansfotograf. För det här numret av Barn har han varit i Indien.

– Mötet med fyra gatupojkar i Delhi var en otrolig upplevelse. Jag fotograferade dem utan att veta mycket om dem. Vi pratade om drömmar och deras förhoppningar inför framtiden. Det var först efter fotograferingen det gick upp för mig vilket hårt liv de har haft och har. Men jag minns dem som fyra fina pojkar.

Indien: Barnadödligheten minskar och fler barn får gå i skolan. Men det är långt kvar tills Millenniemålen är uppfyllda.
sid. 16

PETER om viljan att ge. **sid. 32**

CHARLOTTA lobbar för barn i FN. **sid. 39**

XU, 15, tänker om framtiden. **sid. 42**

RÄDDA BARNEN
kämpar för barns rättigheter. Vi väcker opinion och stöder barn i utsatta situationer – i Sverige och i världen. Vi är en folkrörelse som stöds av 280 000 medlemmar och givare. Rädda Barnens huvudpartners är Accenture, Advokatfirman Vinge, Axfood, Clas Ohlson, God El/God Fond, Ikea, Postkodlotteriet, Santa Maria samt Swedbank Robur.
ORDFÖRANDE:
Inger Ashing
GENERALSEKRETERARE:
Elisabeth Dahlin

BARN:
Barn – tidningen om barns rättigheter – ges ut av Rädda Barnen med 4 nr/år. Medlemmar och månadsgivare får tidningen gratis. För icke beställt material ansvaras ej. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material, samt att publicera materialet elektroniskt. Eftertryck och utdrag med angivande av källa är tillåtet. För signerade bidrag svarar författarna.
ISSN NR: 1404-8965

REDAKTION:
08-698 90 00
CHEFREDAKTÖR:
Sophie Arnö,
sophie.arno@rb.se
REPORTER:
Annika Rydman,
annika.rydman@rb.se
ART DIRECTOR:
Pompe Hedengren
FORMGIVARE:
Josefin Gahmberg
Denita Björnsrud
ANSVARIG UTGIVARE:
Elisabeth Dahlin
TRYCK: Sörmlands Grafiska, på miljövänligt papper. TS-kontrollerad upplaga 124 200 ex.

PRENUMERATIONS-ÄRENDEN:
Jessica Jusselius,
jessica.jusselius@rb.se
08-698 92 59
ADRESS: Barn, Rädda Barnen,
107 88 Stockholm
Besöksadress: Landsvägen 39, Sundbyberg
E-post: barn@rb.se
Hemsida:
www.raddabarnen.se/
tidningenbarn
ANNONSER:
Sophie Arnö
08-698 67 01
OMSLAG:
Jörgen Hildebrandt

MEDVERKANDE :
Pernilla Ahlsén, Jonatan Arnö, Jonas Askergren, Jonathan Browning, Linda Forsell, Anders Frelin, Lasse Granestrand, Hedinn Halldorsson, Jörgen Hildebrandt, David Magnusson, Alexander Mahmoud, Agneta Persson, Per-Anders Pettersson, Sandra Qvist, Anna Treutiger.

PLUSGIRO:
Rädda Barnens plus- och bankgiro 90 2003-3. Medlemsavgift: 200 kronor, plusgiro 900111-6. Månadsgivare: 100 kronor i månaden. För mer information ring 08-698 90 30.

Monica Ahlm, Maja Haak, Karin Nilsson och Thérèse Carlö på Grannyran i Kristianstad.

YRA I KRISTIANSTAD

När PostkodLotteriet spelade in Grannyran i Kristianstad i januari var Rädda Barns lokal-förening på plats. Karin Nilsson och Monica Ahlm delade ut pins och ballonger till barnen.

Från scenen delade programledaren Rickard Sjöberg ut över 66 miljoner kronor till lyckliga vinnare. På plats var också vinstutdelarna Sandra Dahlberg, Putte Nelsson och Magdalena Graaf. För underhållningen stod Elin Bergman och Daniel Lindström, kända från Idol. Programmet sänds lördag 25 januari klockan 19.30 i TV 4.

SVERIGE

FÄRRE FATTIGA BARN
Barnfattigdomen i Sverige minskar, enligt Rädda Barnens rapport om barnfattigdom 2013. Siffrorna, som är från 2011, visar att 10 000 färre barn lever i ekonomiskt utsatta familjer jämfört med året innan.

Men bland barn till ensamstående föräldrar, och barn med utländsk bakgrund, är andelen som lever i ekonomisk utsatthet betydligt högre än för barn med sammanboende föräldrar, eller barn med föräldrar som är födda i Sverige.

LAGÄNDRING FÖR FLYKTINGBARN
Fler asylsökande flyktningbarn får stanna i Sverige när utlänningslagen skrivs om från och den första juli. Skrivningen »synnerligen» ömmande omständigheter försvinner. Istället ska det stå att barn under 18 år, och deras föräldrar, kan få uppehållstillstånd om deras omständigheter är »särskilt ömmande». Hur många fler barn som får stanna tack vare den nya skrivningen går inte att säga, enligt Migrationsverket.

LUGI MOT MOBBNING INOM IDROTTE

För tre år sedan gick några före detta LUGI-handbollsspelare ut och berättade att de hade kränkts av sina tränare när de var unga. Då kallade klubben till möte och en anti-kränkingsgrupp bildades. Rädda Barns projekt High Five har hjälpt LUGI att ta fram en handlingsplan. Nu vill föreningen vara en förebild för andra klubbar i arbetet mot diskriminering, kränkningar och mobbning inom idrotten. En tredjedel av LUGI:s 1 000 medlemmar är under 18 år.

NYA UNGA RÖSTER
Vilka frågor berör barn och unga i dag? Hur upplever barn att de får sina rättigheter tillgodosedda i Sverige? Under hösten 2013 genomförde Rädda Barnen återigen den stora demokratiundersökningen Ung röst. Tusentals barn och unga i årskurs sex och åtta, samt ettan på gymnasiet, har svarat på frågor.

Det är medlemmar över hela landet som uppmuntrat skolor och kommuner att vara med i undersökningen. Resultatet av Ung Röst redovisas i vår.

GÖR BARNKONVENTIONEN TILL LAG!

Trots att Sverige har förbundit sig att följa barnkonventionen finns det fortfarande brister och FN:s barnrättskommitté har kritiserat Sverige flera gånger. Nu ska en offentlig utredning se över fördelar och nackdelar med att föra in hela FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, i svensk lagstiftning.

Rädda Barnen jobbar för att barnkonventionen ska bli svensk lag. Utredningen beräknas vara klar i mars nästa år.

ELDSJÄL SANDRA

Sandra Ammitzböll, 29, bor i Malmö och har varit aktiv som medlem i Rädda Barnen sedan 2009. Hon brinner för att skapa förutsättningar som ger barn och unga möjlighet att bygga upp sin självkänsla.

– I tonåren var jag en person som hade lätt för mig. Jag presterade bra i skolan, hade många vänner – och väldigt höga krav på mig själv, säger hon.

Det är sällan det finns utrymme för unga att »bara vara« tycker hon. Utrymmen där de får en chans att ställa frågor kring vad livet innebär. Vad är det att vara älskad? Att vara en vän?

Det var när Sandra gick socionomutbildningen som hon såg en affisch där man sökte ledare till Rädda Barnens samtalsgrupper för unga: »Ellen« och »Allan«.

– Jag lockades direkt av möjligheten att vara med och påverka, säger hon.

Målet med Ellen och Allan är att unga ska bli medvetna om sina rättigheter och möjligheter att utöva dem. Till exempel rätten att bli lyssnad till, att inte bli diskriminerad och att kunna utöva inflytande.

Sandra tycker att det mest fantastiska med grupperna är att se hur en liten insats, en metod, kan spridas och göra stor skillnad både på individ-, grupp- och samhällsnivå.

– Att se förändringen hos ungdomarna, från första dagen när de kommer och är lite osäkra, till sista dagen när de själva börjar ifrågasätta värderingar och normer är otroligt givande.

Under 2012 var Sandra också med och utbildade socionomstudenter i Indien i att hålla samtalsgrupper, baserade på Ellen och Allan. Metoden blev väldigt uppskattad och sedan dess har det blivit flera resor. Fler har utbildats.

– Det har givit mig otroligt mycket personligen och professionellt. Det är häftigt att se att även om vi lever i olika länder, med vitt skilda förutsättningar, så fungerar denna samtalsmetod otroligt bra. Deras sätt att använda materialet har också varit spännande.

I framtiden vill hon fortsätta att jobba på gräsrotsnivå. Gärna inom Rädda Barnen.

– Det viktigaste är att jobba med människor underifrån. Inte över människor. Jag vill inte bara vara någon som sitter och fattar beslut. Det är så lätt att tappa fotfästet.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO JÖRGEN HILDEBRANDT

*Barn hittar
sätt att leka
även när de
har förlorat
allt. Miljonstals
unga blev
utan hem när
tyfonen Haiyan
drog in över
Filippinerna.*

TRE MÅNADER EFTER KATASTROFEN: FORTSATT STÖD TILL FILIPPINERNA

Det är tre månader sedan tyfonen Haiyan drog in över Filippinerna och miljontals barn blev utan hem. Rädda Barnen fanns på plats i Filippinerna redan innan katastrofen slog till och kunde direkt efteråt bidra till livsavgörande insatser inom mat, dricksvatten, sjukvård, sanitet och hygien, trygghet och skydd samt utbildning.

– Vi har bland annat bidragit till ett oerhört viktigt stöd för barn som haft stora psykosociala behov efter det de varit med om, säger Mari Mörth, ansvarig för Rädda Barnens humanitära arbete.

I de delar av Filippinerna som drabbades värst finns fortfarande vissa behov av akut hjälp, men i stora områden går Rädda barnen nu mot mer långsiktiga insatser.

– Det är viktigt att fortsätta finnas på plats och följa upp det akuta stödet med långsiktiga insatser. Vi vill försäkra oss om en respekt för barnens rättigheter som också kan bidra till att barn och deras familjer samt det civila samhället i Filippinerna blir mer redo för eventuellt kommande nya katastrofer.

Rädda Barnen arbetar för att nå 500 000 drabbade barn och familjer.

VÄRLDEN

I SKUGGAN AV OS

Den 7–23 februari hålls vinter-OS i den ryska staden Sotji.

Landet har upprepade gånger kritiserats för kränkningar av mänskliga rättigheter, inte minst mot minoritetsgrupper.

Rädda Barnens partnerorganisation Memorial arbetar med romska barns rätt att gå i skolan. Lärare runt om i hela landet får stöd i hur de ska agera för att ge de romska barnen möjlighet att ta del av undervisningen.

HJÄLP MED MAT

I mars är det tre år sedan inbördeskriget i Syrien bröt ut. Närmare två miljoner människor har tvingats lämna landet och söka skydd i grannländerna Jordanien, Egypten, Libanon, Irak och Turkiet. I Egypten delar Rädda Barnen nu ut matkuponger som stöd för familjer under de ovanligt kalla vintermånaderna. Målet är att nå 20 000 av de mest behövande. Närmare hälften av dem som flytt är barn.

VILA FRÅN

VÄPNAD KONFLIKT
Rädda Barnen utökar sin verksamhet i Centralafrikanska republiken och sätter bland annat upp fler barnvänliga platser där barn får möjlighet att leka, samt psykosocialt stöd. Claude, 12, såg sin bästa vän bli dödad i de inbördes väpnade striderna.

– Jag tycker om att komma till den barnvänliga platsen. Här kan jag sluta tänka på det som hände, säger han.

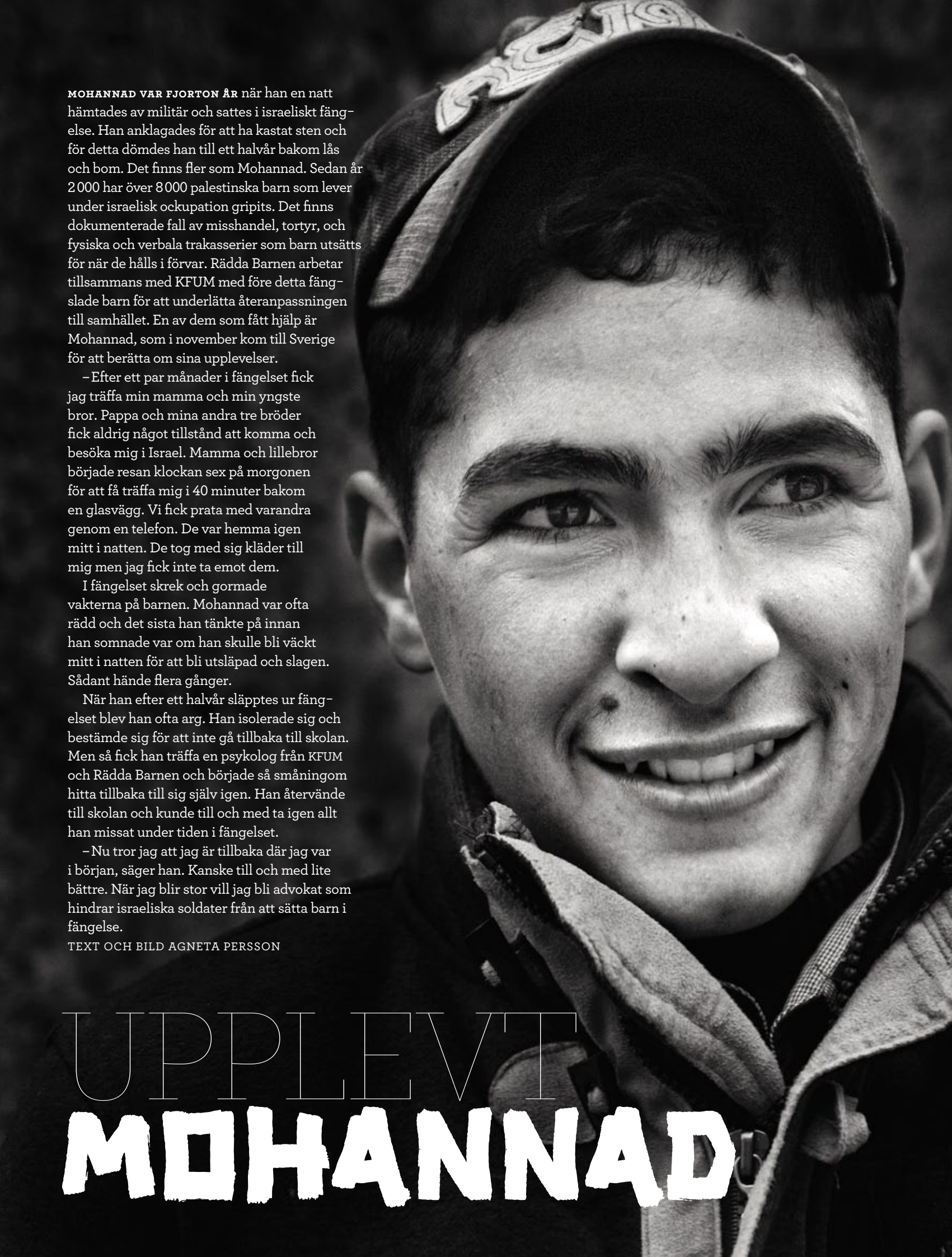
BARN FÅR KLAGORÄTT TILL FN
Costa Rica har som 10:e land i världen ratificerat det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen.

Protokollet ger barn möjlighet att vända sig till FN:s barnrättskommitté med klagomål när de har fått sina rättigheter kränkta och har uttömt alla möjliga vägar till att få upprättelse i hemlandet. Sverige har ännu inte ens signerat protokollet, och är därmed långt ifrån att ratificera det.

PÅ PLATS I SYDSUDAN

Tusentals barn befaras ha kommit bort från sina familjer under de våldsamma strider som följt av den senaste tidens politiska konflikter i Sydsudan. Våldet har drabbat runt 800 000 människor. Rädda Barnen finns på plats för att ge stöd till de drabbade och hjälpa barn att hitta tillbaka till sina familjer. Vissa delar av landet, där strider fortfarande pågår, är emellertid fortfarande svåra att nå.

MOHANNAD VAR FJORTON ÅR när han en natt hämtades av militär och sattes i israeliskt fängelse. Han anklagades för att ha kastat sten och för detta dömdes han till ett halvår bakom lås och bom. Det finns fler som Mohannad. Sedan år 2000 har över 8000 palestinska barn som lever under israelisk ockupation gripits. Det finns dokumenterade fall av misshandel, tortyr, och fysiska och verbala trakasserier som barn utsätts för när de hålls i förvar. Rädda Barnen arbetar tillsammans med KFUM med före detta fängslade barn för att underlätta återanpassningen till samhället. En av dem som fått hjälp är Mohannad, som i november kom till Sverige för att berätta om sina upplevelser.

– Efter ett par månader i fängelset fick jag träffa min mamma och min yngste bror. Pappa och mina andra tre bröder fick aldrig något tillstånd att komma och besöka mig i Israel. Mamma och lillebror började resan klockan sex på morgonen för att få träffa mig i 40 minuter bakom en glasvägg. Vi fick prata med varandra genom en telefon. De var hemma igen mitt i natten. De tog med sig kläder till mig men jag fick inte ta emot dem.

I fängelset skrek och gormade vakterna på barnen. Mohannad var ofta rädd och det sista han tänkte på innan han somnade var om han skulle bli väckt mitt i natten för att bli utsläpad och slagen. Sådant hände flera gånger.

När han efter ett halvår släpptes ur fängelset blev han ofta arg. Han isolerade sig och bestämde sig för att inte gå tillbaka till skolan. Men så fick han träffa en psykolog från KFUM och Rädda Barnen och började så småningom hitta tillbaka till sig själv igen. Han återvände till skolan och kunde till och med ta igen allt han missat under tiden i fängelset.

– Nu tror jag att jag är tillbaka där jag var i början, säger han. Kanske till och med lite bättre. När jag blir stor vill jag bli advokat som hindrar israeliska soldater från att sätta barn i fängelse.

TEXT OCH BILD AGNETA PERSSON

UPPLEVT **MOHANNAD**

Millenniemålen

Start
2000

Några mål eller delmål är redan uppfyllda. Fattigdomen är halverad, och könsskillnaderna i tidig skolgång, tillgången till rent vatten och villkoren för världens sluminvånare har förbättrats som tänkt.

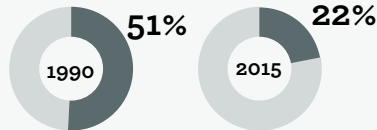
Mål
2015

1990

Mål 1

Halvera jordens fattigdom och hunger.

Andelen fattiga i Indien sjunker...

...men sorgebarnet är Afrika söder om Sahara
antal människor som lever i extrem fattigdom

I mål 2015!
Stor skillnad
mellan länder.

1990

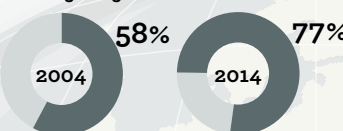
Mål 2

Se till att alla barn får gå i grundskola

Andel av världens alla barn som går i grundskola

Antalet barn Söder om Sahara som går i grundskola har ökat

Inte långt kvar.
Satsningar behövs
på fortfarande på
flickor och konflikt-
drabbade stater.

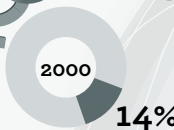
1990

Mål 3

Öka jämställdheten mellan kvinnor och män

Andel kvinnor i världens parlament

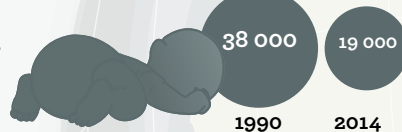
Stor förbättring!
Särskilt i skolor.
Långt kvar
i världens parlament.

1990

Mål 4

Minska barnadödligheten

Antal barn per dag som dör före 5 års ålder

Färre barn dör!
Men fortfarande
för många.

1990

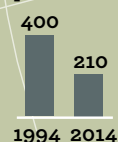
Mål 5

Förbättra mödrahälsan

Långt kvar

Antal mödrar som dör per 10 000 förlossningar

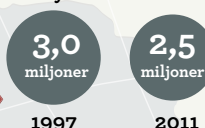
1990

Mål 6

Stoppa spridningen av hiv, aids och andra sjukdomar.

Antal människor i världen som nysmittats med HIV.

Långt kvar!

1990

Mål 7

Säkra en hållbar utveckling.

koldioxidutsläppen ökar med 46 procent när målet var att halvera dem från 1990 års nivå.

Långt kvar för klimatet.

Andelen som saknar rent vatten har halverats vilket var ett mål. Med toaletterna går det framåt men långsammare.

I mål för dricks-vatten.

1990

Mål 8

Öka samarbetet för bistånd, handel och skuldavskrivningar

Världens bistånd, procent av de utvecklade ländernas BNI.

Långt kvar

Mål
2015

PÅ VÄG MOT EN BÄTTRE VÄRLD

Åtta mätbara mål för en bättre värld. Det blev det ovanligt handfasta resultatet när 147 stats- och regeringschefer år 2000 enades på ett toppmöte organiserat av FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan. År 2015 ska det vara klart. Vi är på upploppet. Och det ser ljust ut.

TEXT ANDERS FRELIN OCH LASSE GRANESTRAND GRAFIK JONAS ASKERGREN

Människor lever längre, läser bättre och låter vaccinera sina barn i högre utsträckning än vad vi tror. Kampen mot fattigdom är långt från över, men fem av de åtta millenniemålen är på god väg att uppfyllas. Och framförallt: takten på förbättringarna är hög.

– Titta bara på Afrika, det går ju rysligt bra nu. Och vilket är viktigast? Att man når en viss nivå år 2015, eller att man håller en viss takt?

Den retoriska frågan ställs av Hans Rosling, den svenske professorn i internationell hälsa som turnerar jorden runt med lidelsefulla föreläsningar om att världen går bättre än vi tror.

– Många länder i tredje världen har fått upp farten och håller takten nu. Men de kommer inte att nå målen, eftersom de gjorde så dåligt ifrån sig på 1990-talet.

Hans Rosling menar att målen är orättvisa, att om man nått ett mål men inte ett annat så beror det inte på om man varit bättre eller sämre, utan på hur svårt ställda målen varit.

– Om jag säger åt dig att du ska hoppa 1,20 meter i höjd och 5,90 i stav, vilket kommer du att klara? Jo, höjden, men inte staven.

När millenniemålen skapades år 2000 bedömde man att

tidsspannet av en generation skulle vara lagom långt för att mäta förändringarna. Samtidigt bedömdes 25 år vara en för lång tid att vänta på svar huruvida målen uppfylldes. Lösningen blev att flytta startsträckan bakåt i tiden och 1990 blev år noll i dessa sammanhang.

– Det är lite grymt, säger Hans Rosling: att man låter tio år ha gått redan innan startskottet går. »Jaså, du tror att du startar nu? Glöm det, vi har redan börjat mäta på dig«.

Under de tio åren på nittioalet hände det inte mycket positivt med barnadödligheten, hiv härjade som allra värst och de fattigaste länderna i Afrika led svårt av usel ekonomisk politik. Så egentligen borde man ha kunnat förutse att flera mål inte skulle komma att uppfyllas.

– De här målen var inte till för att mäta, utan för att motivera till bistånd och satsningar, menar Hans Rosling.

Av de åtta målen har alla på något sätt med barns livssituation att göra, men de första fem (halverad fattigdom, grundskola för alla, jämlikhet i skolan, minskad barna- och mödradödlighet) har en tydligare koppling än de andra.

Några mål eller delmål är redan uppfyllda. Fattigdomen är halverad, och könsskillnaderna i tidig skolgång, tillgången till rent vatten och villkoren för världens sluminvånare har förbättrats som tänkt.

När målsnöret närmar sig år 2015 kan – lite beroende på hur →

Vi tror också att andelen fattiga i världen har ökat. I verkligheten har den minskat.»

man räknar – fyra eller fem av målen faktiskt vara uppfyllda.

Däremot kommer man inte att ha exakta resultat för alla mål. Barnadödligheten undersöks i fältstudier var tredje eller fjärde år, så hur det stod till år 2015 vet vi egentligen först 2018 eller 2019.

I andra undersökningar, som dem om mödradödlighet, kan felmarginalen vara stor. I flera länder betraktas mödradöd som om den berodde på något magiskt, en ond ande. Och många kvinnor dör i sviter efter olagliga aborter. Stigmatiseringen kring frågan och skammen många känner över att de kanske inte hjälpte den unga kvinnan iväg till sjukhus i tid gör att människor inte alltid berättar sanningen.

När Musikhjälpen i december hade mödradödlighet som tema slogs nytt rekord med över 28 miljoner insamlade kronor. Men ändå är vår kunskap om läget i världen låg. Stiftelsen Gapminder, där Hans Rosling är ordförande, genomför löpande undersökningar där svenskar får svara på frågor om tillståndet i världen, senast nu i november.

I fråga efter fråga tror vi att situationen i världen är mycket sämre än vad den faktiskt är.

Svenskar tror till exempel att bara ett av tio barn vaccineras mot mässlingen. I verkligheten vaccineras åtta av tio.

Vi tror att kvinnor i genomsnitt bara gått i skolan i fyra år. Den rätta siffran är sju år.

Vi tror också att andelen fattiga i världen har ökat. I verkligheten har den minskat.

– Just sådana här saker som engagerar, att barn vaccineras, får gå i skola och slipper leva i fattigdom, trodde man ju att folk hade koll på, men framsteg som har skett inom de här områdena missar man, säger Hans Rosling.

– Lite får organisationer som Rädde Barnen ta på sig ansvaret för det. De tror nog att de får mer stöd om de berättar om de länder som fortfarande är kvar i fattigdom istället för att berätta om framgångarna som har gjorts.

Att vi vet för lite om alla framsteg som gjorts kan också stavas mediedramaturgi. Negativa nyheter i närområdet slår ut positiva

nyheter som sker långt bort i tid eller rum. Och många nyheter om millenniemålen är långt bort i rum och ibland även i tid.

Anders Bolling, journalist på Dagens Nyheter, har i boken »Apokalypsens gosiga mörker« sonderat mediehistorien och kan ge flera exempel på att negativa nyheter har ett försprång i medierna.

– Ta fattigdomsmålet, som bland annat säger att andelen människor som lider av undernäring ska halveras. När FAO (FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation) gick ut 2009 och varnade för att antalet människor som lider av undernäring skulle öka med 100 miljoner fick det stora rubriker.

– När sedan prognoserna visade sig inte stämma fick FAO backa. Men rubrikerna den gången uteblev.

Målen kan i sig själva leda till negativa rubriker menar Anders Bolling. Det blir större rubriker på att målen inte har infriats än på nyheter att målen kanske kan uppfyllas.

Men Bolling menar också att målen har fört gott med sig, inte minst psykologiskt. Att de varit något att hänga upp olika förhandlingar och diskussioner om utvecklingen i. Däremot är han osäker på deras faktiska betydelse för att utvecklingen gått framåt.

– Portalmålet halverad fattigdom, den minskningen hade nog skett ändå, säger han och tar Afrika som exempel.

– Här har krigen minskat, styrena blivit bättre och man har bestämt sig för att satsa på marknadsekonomi. Dessa har varit de viktiga faktorerna för att minska andelen djupt fattiga, inte millenniemålen.

En ny undersökning gjord av Exportkreditnämnden visar att vi gått från en värld med ideliga statsbankrutter till friskare finanser även i utvecklingsländer. Efter framförallt Asienkrisen i slutet av 1990-talet lärde sig flera länder läxan av för hög skuldsättning. I dag är skuldnivåerna på många håll nere på svensk nivå, cirka 30–40 procent av BNP.

Att råvarupriserna stigit kraftigt har gynnat framförallt Ryssland, Mexiko och stora delar av Afrika.

Även politiska och marknadsekonomiska reformer har bidragit till att minska skuldbördan.

Men den viktigaste orsaken till både förbättrad ekonomi och förbättrade levnadsvillkor på alla plan är att de väpnade konflikterna har blivit betydligt färre.

Hans Rosling, professor i internationell hälsa

I nte bara i frågor som låter sig mätas av millenniemålen går världen mot en bättre framtid. Den svenska forskaren Bi Puranen är en av ledarna för World Values Survey, en organisation som kartlägger människors värderingar och levnadsvanor i världen. Just nu sammanställs svaren från en ny intervjuomgång. De visar att det har skett en positiv utveckling i stora delar av världen när det gäller frågor om människors värderingar kring barnaga, hustrumisshandel och jämställdhet. Påfallande ofta hänger synen på frågorna ihop. Så fort synen på kvinnors rätt till utbildning och utveckling förbättras minskar också acceptansen av barnaga.

– I hela Östeuropa och i delar av Asien har det skett en påtaglig förbättring vad gäller synen på både jämställdhet och barnaga, säger Bi Puranen.

– Däremot har många länder i Afrika, som Ghana, Nigeria, Egypten och Rwanda, en hög andel som tycker både att barnaga är befogat och att kvinnors möjligheter ska begränsas.

Just nu pågår intensiva diskussioner på många nivåer bland världens politiker och tjänstemän om hur nya mål ska utformas efter 2015. Inriktningen på de nya målen är hållbarhet (sustainable development goals).

– Klart det är viktigt med hållbara mål. Men vad är hållbarhet? Jo, det är ju också att folk inte blir slagna, säger Bi Puranen och fortsätter:

– Blir man slagen som barn så slår man som vuxen. Våld och krig är vår tids största hot och kan man minska dem får man ett mer hållbart samhälle.

Hon skulle vilja se att de nya målen blir mer konkreta och begripliga för alla människor. Gärna att man omformar organisationens frågor om värderingar till direkta mål.

– Det vore ett utmärkt sätt att driva på länder att öka jämställdheten och att förbjuda barnaga. Och genom att förbättra kvinnors situation förbättrar man även barns villkor.

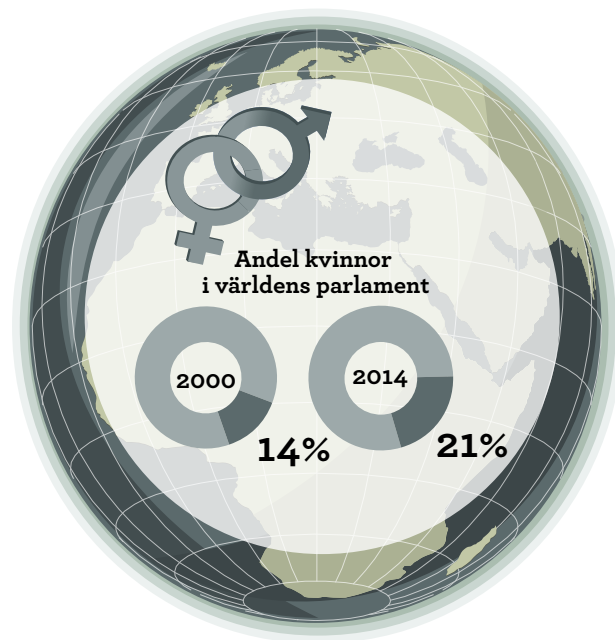
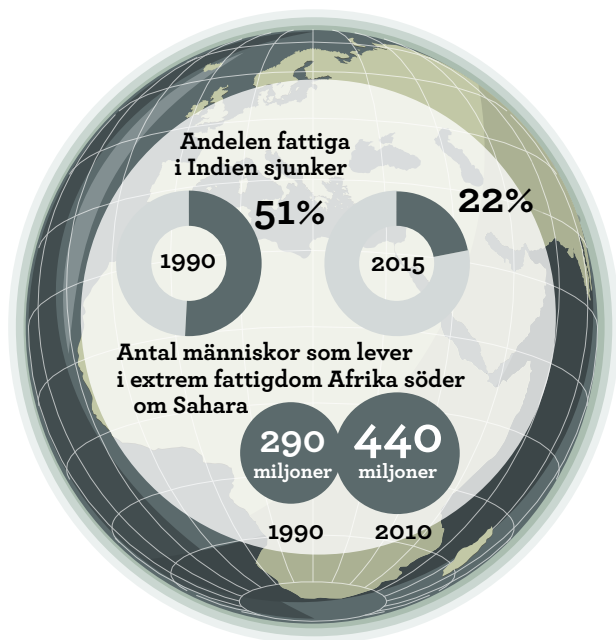
Hans Rosling menar att världen inte längre är uppdelad i bara två läger, i-länder och u-länder, utan att det finns en miljard som har det förtvivlat, en miljard som har det riktigt bra och så fem miljarder som är utspridda på hela skalan däremellan.

Därför bör de nya målen adressera flera frågor, anser Rosling. Det finns inget enskilt hot som är värst. Istället måste vi satsa på flera fronter: stoppa krig, förebygga klimatförändringar, utrota fattigdom och förhindra ekonomisk kollaps.

– Dessutom finns det »det okända«. Det vi inte förmår vara rädda för. De extremistiska rasistiska rörelserna i de rika länderna, är de bara förspelet? Kommer vi att få en nationalism i Kina? En ny sjukdom som slår ut människor eller gröda? Eller ett kometnedslag?

– Inför det här okända måste vi ha en global sammanhållning. Och om vi inte tycker att FN är bra måste vi reformera FN. Vi måste ha FN, annars är det som att ta bort staten. ✕

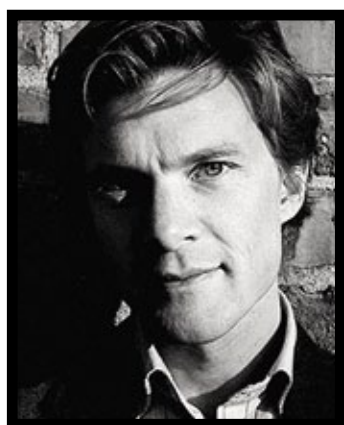

MÅL 1

HALVERA JORDENS FATTIGDOM OCH HUNGER.

Mellan 1990 och 2015 kommer fattigdomen att ha halverats. Snabbast går det i Indien och Kina. Andelen fattiga i Indien har sjunkit från 51 procent 1990 till 22 procent 2015. I Kina är andelen snart så låg som fem procent. Sorgebarnet är Afrika söder om Sahara. Där ökade antalet som lever i extrem fattigdom från 290 miljoner år 1990 till 440 miljoner år 2010.

KOMMENTAR: JOHAN NORBERG

Johan Norberg är idéhistoriker och Liberal debattör. Han tycker att det är märkligt hur frånvarande ekonomisk tillväxt är från diskussionen om utvecklingsfrågor.

»Det ser ganska ljust ut när det gäller millenniemålen, men när Howard Steven Friedman vid Columbia University

undersöker måluppfyllelsen visar det sig att målen i sig och politiken kring dem inte har haft avgörande effekt. De flesta indikatorer fortsatte att förbättras i samma takt efter 2000 som före, och de få som accelererade hade i allmänhet börjat accelerera före 2000. Det utesluter inte ett visst samband.

Kanske har målen sporrat vissa regeringar till uthållighet, men mycket pekar ändå på att den övergripande ekonomiska utvecklingen är mer central. En ny världsbanksrapport tittar på 118 länder under fyra decennier och kommer fram till att fattigas inkomster växer ungefär lika snabbt som snittinkomsterna och att ett lands tillväxt förklarar tre fjärdedelar av skillnaden mellan de fattigas framsteg i olika länder. Det kanske är dags för ett metamål: ekonomisk tillväxt.«

MÅL 3

ÖKA JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KVINNOR OCH MÄN.

Ett svårt mål att mäta eftersom förutsättningarna är så olika i världen. Men jämställdheten i skolan har blivit bättre. I dag börjar 97 flickor per 100 pojkar i grundskolan. För tio år sedan var siffran 91 per 100 pojkar. Andelen kvinnor i världens parlament har ökat från 14 till 21 procent sedan år 2000.

KOMMENTAR: GUDRUN SCHYMAN

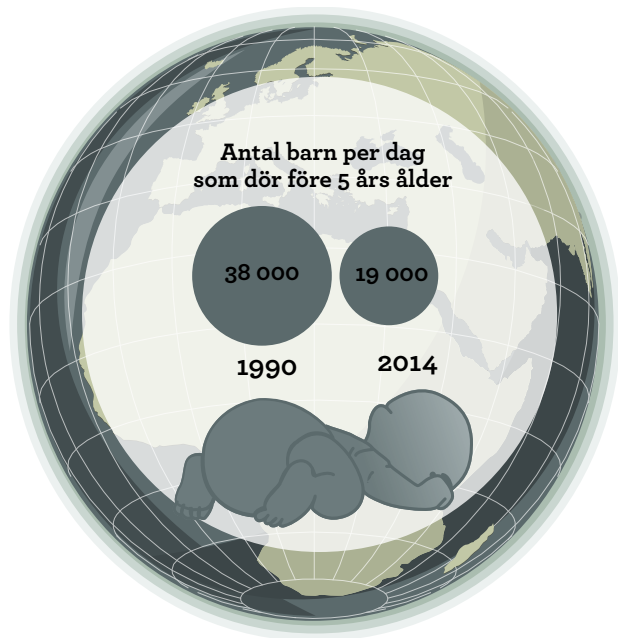
Gudrun Schyman är talesperson för Feministiskt Initiativ. Tidigare var hon riksdagsledamot för Vänsterpartiet och under tio år partiledare. Hon menar att jämställdhet – att kvinnor och män har lika mycket makt – är nyckeln till utveckling. Och att det behövs en analys av FN:s millenniemål utifrån kön.

»Min utgångspunkt är att majoriteten av de fattiga är kvinnor. Om deras ekonomiska självständighet stärks uppnås positiva effekter på flera av samhällets områden.

När kvinnor får pengar genererar det välfärd. Pengarna går till hälsovård och utbildning till barnen. Hela samhällen lyfts.

Om kvinnors ekonomiska ställning stärks hjälper det världen att nå målen 1, 2, 4 och 5. Jämställdhet är avgörande också för mål nummer 6. Det är trafficking och prostitution som till stora delar står för ökningen av hiv i Östeuropa och Centralasien. När det gäller jämställdheten och mål nummer 3 anser jag att det inte räcker med att mäta hur många flickor och kvinnor som går i skola. Demokrati-, makt- och ekonomiaspekter måste också vägas in. Egentligen är det inte svårt att lösa alla problemen. Det är motståndet det möter som är det svåra. Det mod som krävs och den vilja som måste finnas saknas ofta.«

MÅL 4

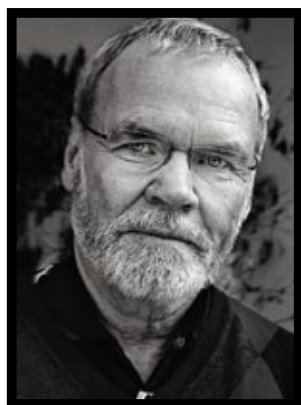
MINSKA BARNADÖDLIGHETEN.

Framstegen har varit stora. Antalet barn som dör före fem års ålder har nästan halverats sedan 1990. Ändå dör 19 000 barn under fem år gamla varje dag, ofta i sjukdomar som lätt går att bota, eller till följd av undernäring, brist på rent vatten och dåliga sanitära förhållanden. Sämst är läget i Afghanistan där vart fjärde barn inte får uppleva sin femte födelsedag.

MÅL 7

SÄKRA EN HÅLLBAR UTVECKLING.

Det här målet handlar förstås om klimatet, men också om biologisk mångfald samt tillgången till rent vatten och drägliga sanitära förhållanden. Andelen som saknar rent vatten har halverats. Samtidigt har utsläppen av växthusgaser, till exempel koldioxid—utsläppen, ökat med 46 procent, trots att målet var att halvera dem.

KOMMENTAR:

LARS H GUSTAFSSON

Lars H Gustafsson är pensionerad barnläkare. Han har gett ut ett tjugotal böcker om olika aspekter av barndom och uppfostran, varit med i styrelsen för Rädda Barnen och representerat organisationen i arbetet med FN:s barnkonvention. Han saknar skarpere formuleringar om ekonomiska orättvisor i de nya målen. Och om vapenindustrin och krig och konflikter

som på många håll gör utveckling omöjlig.

»Egentligen är det mål 8 som är trögast. Det som handlar om en mer rättvis handel, bistånd och skuldavskrivning. Frivilligorganisationer som Rädda Barnen får inte tappa sådana övergripande perspektiv. Social ingenjörskonst och mer pengar hjälper inte alltid. När krigen brutaliseras mördas till och med vaccinatörer.

Rättighetsperspektivet, de mänskliga rättigheterna, måste vara i centrum hela tiden. Det är en mänsklig rättighet att ha tillgång till rent vatten, mat och förebyggande hälsovård.

För Rädda Barnens del handlar det om att bevaka barnrättsperspektivet. Det är bra att barnadödligheten sjunker och att allt fler barn går i skolan. Men om millenniemålen ska uppnås måste barn få komma till tals och med sin kompetens få delta i utvecklingsarbetet på ett helt annat sätt än hittills.»

KOMMENTAR:

CHRISTIAN AZAR

Christian Azar forskar om hållbara energisystem. Han är miljödebattör och professor i fysisk resursteori vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg. År 2008 kom hans bok »Makten över klimatet«.

Han är inte förvånad över att det går knackigt med försöken att minska världens koldioxidutsläpp.

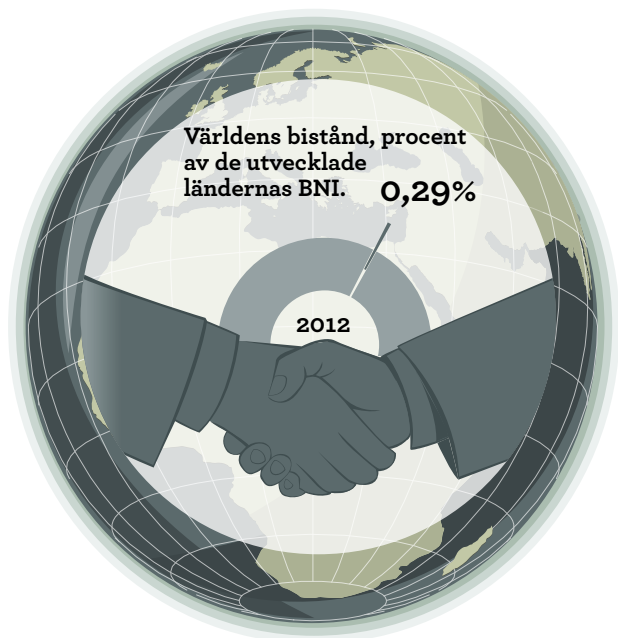
»Hela världen har diskuterat koldioxidutsläpp sedan FN:s klimat-

konvention 1992. Men sedan dess har utsläppen globalt ökat med femtio procent. De krafter som inte vill ha en restriktiv politik är mycket starka. Det finns en lobby som agerar mot skatt på koldioxid och som förhindrat handel med utsläppsätter i USA.

Utvecklingsländerna har inte lovat att minska sina utsläpp, utan kraven har i första hand handlat om de rika länderna. Om det ska bli några effekter måste stora växande ekonomier som Kina och Indien vara med.

I framförallt Kinas fall håller inte u-landsretoriken i och med att deras utsläpp per person nu är i nivå med EU:s. Det paradoxala är att deras starka tillväxt, som är skadlig för miljön, också är det som gör att andra millenniemål lyckas. Moderniseringsprocessen och tillväxten ger mer välfärd samt bättre skolor, hälsovård och vatten. Och mer mat.»

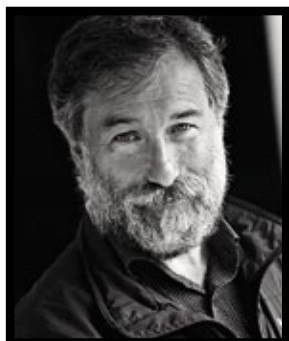

MÅL 8

ÖKA SAMARBETET KRING BISTÅND, HANDEL OCH SKULDAVSKRIVNINGAR.

Många löften har inte blivit verklighet. Till exempel att minst 0,7 procent av ett lands bruttonationalinkomst (BNI) ska gå till bistånd. Bara Sverige och ytterligare fyra länder uppfyller detta. År 2012 uppgick det totala biståndet till 0,29 procent av de utvecklade ländernas BNI. Trenden är nedåtgående.

KOMMENTAR: LEIF PAGROTSKY

Leif Pagrotsky är tidigare handels- och kulturminister (S). Han har låg tilltro till den rika världens förmåga att ge bistånd, skuldavskrivning och rättvisa skatteintäkter för exploateringen av råvaror.

»Storföretag och privatpersoner snuvar varje år utvecklingsländerna på 1 200 miljarder dollar, en summa

många gånger högre än det samlade biståndet. Därför är skatteflykt en väl så viktig fråga som biståndsmål.

Trots enorma naturresurser stannar vinsterna sällan eller aldrig kvar. Skatteflykten från Afrika har varit flera gånger större än den omtalade skuldbördan.

Det måste skapas ett internationellt regelverk så att en större del av vinsterna stannar i utvecklingsländerna. Då kan de själva minska sin fattigdom.

När det gäller målen för bistånd och handel är jag pessimistisk.

EU och USA har ekonomiska svårigheter och försvagad vilja till bistånd. Jag tror inte på några för u-länderna viktiga framsteg under överskådlig framtid.

Förhandlingarna inom världshandelsorganisationen, WTO, har låst sig. De rikare länderna lämnar de fattigaste utanför. EU och USA förhandlar om regionala frihandelsavtal, liksom olika andra grupperingar av länder.

Det blir allt längre till mål 8:s formulering: »Öka samarbetet kring bistånd, handel och skuldavskrivningar.«

MÅL 2

SE TILL ATT ALLA BARN FÅR GÅ I GRUNDSKOLA.

I dag går 90 procent av världens alla barn i grundskola. Störst är förbättringen i Afrika söder om Sahara. Där har antalet barn som får gå i skolan ökat från 58 till 77 procent. Totalt står fortfarande 57 miljoner barn utanför skolans värld. Krig och naturkatastrofer hindrar några länder från att nå målet.

MÅL 5

FÖRBÄTTRA MÖDRAHÄLSAN.

Till detta mål är det långt kvar. Tanken var att minska mödradödligheten med tre fjärdedelar till år 2015. Men den har knappt halverats. Tusen kvinnor dör fortfarande varje dag i samband med graviditet eller förlossning. Den främsta orsaken är bristen på utbildad sjukvårdspersonal.

MÅL 6

STOPPA SPRIDNINGEN AV HIV, AIDS OCH ANDRA SJUKDOMAR.

Världen är på god väg. Färre smittas och tjugo gånger fler tar bromsmediciner. Men fortfarande är aids den infektionssjukdom som dödar flest, cirka 1,8 miljoner per år.

34 miljoner människor lever med HIV – 22 miljoner av dem bor i Afrika söder om Sahara. Antalet fall minskar i Afrika men ökar fortfarande i Östeuropa och Centralasien.

Gunilla Carlsson
arbetar för barns
rätt till trygghet
och skydd.

Nu formuleras de nya millenniemålen

Gunilla Carlsson, före detta biståndsmminister (M), du har suttit med i den panel som fick i uppdrag av FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon att ta fram förslag på hur de nya millenniemålen ska utformas och formuleras.

Berätta om ert arbete!

– Panelen leddes av Storbritanniens premiärminister David Cameron, Liberias president Ellen Johnson-Sirleaf och Indonesiens president Susilo Bambang Yudhoyono. Några av de övriga medlemmarna i millenniemålspanelen – som även kallas för FN:s högnivåpanel – var Jordaniens drottning Rania Al Abdullah, Graça Machel och Horst Köhler.

– Vi träffades tre gånger för att diskutera i London, Liberia och på Bali i Indonesien. Under de nio månader som arbetet pågick skedde en intensiv mailväxling. Till vår hjälp hade vi ett kansli som tog hand om att formulera texter.

Vad kom ni fram till?

– Vi kände i gruppen att målen blir mer och mer lika, oberoende av var i världen

man befinner sig. Det är samma typ av problemställningar som kommer upp. Det handlar om fattigdom, rätten till skola, jämställdhet, barn- och mödrahälsa, sjukvård och miljö. Och om att öka samarbetet kring bistånd och handel.

– Vi kom fram till att vi behöver hålla fast vid de åtta gamla målen. Även om det blivit bättre i världen, finns det fortfarande mycket kvar att jobba med.

Har ni föreslagit några nya mål?

– I vår rapport föreslår vi fyra ytterligare mål. Vi vill sätta mer fokus på fattigdomens symtom för att kunna få till en förändring. Den extrema fattigdomen ska vara helt utrotad innan 2030, hoppas vi i panelen.

De nya målen som ni föreslår är rätten till rent vatten och sanitet, att skapa jobb, att skapa säkra och fredliga samhällen och att fördubbla den förnyelsebara energin i världen. Hur ska detta uppfyllas?

– Det handlar mycket om hur beslut fattas – om att låta människor vara delaktiga, även de fattiga. Det finns en stor risk att de allra fattigaste glöms bort

i de länder vars ekonomier växer och där medelklassen blir större.

Internationella Rädda Barnen har drivit frågan om att de nya målen även bör innehålla att våld mot barn ska bekämpas och att barn har rätt till trygghet och skydd. Vad tänker du om det?

– Det är viktigt att diskutera våld mot barn och barns rätt till trygghet och skydd.

– Det finns så otroligt många barn och unga som är utsatta, fattiga och utan rättigheter. Och de allra sårbaraste är de som är ingas barn – de föräldralösa som inte ens har en födelseattest.

– När vi diskuterade våld i panelen, handlade det inte om krig och fred, utan om andra typer av våld. Vi behöver lära oss mer om fredlig konfliktlösning. Och om att hushålla rätt med jordens resurser, både när det gäller miljö och människor.

Vad händer nu?

– Nu ska de nya målen förhandlas runt om i världen och i september 2015 ska de klubbas i FN.

TEXT ANNIKA RYDMAN

INDIEN:

Millenniemål 4: Minska barnadödligheten.

BARNET SOM FICK LEVA

Trenden är positiv. Allt färre barn under fem år dör. Nazrin Begum, 25, förlorade sin förstfödde. Men hennes andra barn fick leva.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO JÖRGEN HILDEBRANDT

»Männen super. Kvinnorna är ensamma och måste försörja familjen, fostra barnen. De behöver stöd. Och barnen behöver utbildning.«

Sakligt berättar hon om barnet. Det som hon kallar för »det«.

– När det föddes så skrek det inte.

Nazrin Begum, 25, är inte ensam om sin tunga erfarenhet. Indien är det land i världen där flest barn dör; 1,6 miljoner varje år. Ett barn var 19:e sekund.

– Det är en total tragedi. Ofta handlar det om sjukdomar som lätt går att bota, som diarre och lunginflammation, säger Asha Rani, som arbetar med uppsökande barn- och mödravård i ett av Delhis norra slumområden.

– Här finns stor brist på kunskap, mycket vidskepelse och gamla traditioner.

Nazrin och hennes lilla familj bor i ett förhållandevis stort hus om tio kvadrat med väggarna målade i klarblått. De få husgeråden står prydligt uppradade på en hylla ovanför kokplattan. Ett överkast ligger noggrant sträckt över sängen.

Liksom många andra i grannskapet har de kommit till Delhi från en av Indiens fattigare delstater. Hälften av huvudstadens 17 miljoner invånare är migranter som bor i slum. Här saknas som regel avlopp, rent vatten – och inte minst tillgång till ordentlig sjukvård. Avloppsstanken är påträngande – liksom röken från de små eldar som människor gör för att laga mat och hålla värmen. Skällande hosta hörs överallt i de trånga gränderna.

Nazrin skyller sitt första barns död på sin man och hans familj.

– De övertalade mig att föda hemma, fast jag ville till sjukhus, berättar hon.

– Varför ska du dit? Sade de. Det kommer bara att vara fullt! De kommer att vara otrevliga.

Som kvinna och utbildad hade hon svårt att hävda sin vilja.

Hon visste ju inte, hade bara en känsla.

– Så det blev en kvinna som bor här som hjälpte till, berättar Nazrin. Hon var slarvig och nonchalant. När barnet inte skrek visste hon inte vad hon skulle göra.

– Om jag bara fått föda på sjukhuset så hade barnet levt.

Samtidigt börjar lille Ayan, det andra barnet som nu har hunnit bli fem månader, röra sig på sängen. Hans mörka ögon är målade av svart kajal för att hålla »onda ögat« borta, och han har sin mammas goda blick. Hennes röst får plötsligt en varmare ton.

– Det är Asha Ranis förtjänst att han fick leva, säger hon.

Det var under graviditeten som de fick kontakt. Asha Rani är en av de lokala hälsoarbetare som Rädda Barnen i Indien har utbildat. Hon gör uppsökande rundor i området varje vecka, talar om familjeplanering, vaccinationer och värdet av att föda på sjukhus.

– Här är många som föder hemma och det får ofta konsekvenser, säger hon. Det görs inga efterkontroller, ingen eftervård. Och det är svårt att hålla hygien, säger hon.

– Det krävs ett stort jobb för att motivera mammor och deras familjer att bryta mönstren. Papporna är ofta kritiska till preventivmedel. Man är misstänksam mot sjukhusen. Och man tänker att om barn dör så är det guds vilja.

Hon informerar bland annat om de 1 400 rupees, cirka 150 kronor, som staten utdelar i belöning till dem som föder på sjukhus.

Men det var Asha Ranis information om all utrustning som finns där – om något skulle gå fel – som övertygade Nazrin, hennes man och även svärmor.

– Det var en sådan skillnad när Ayan föddes, säger hon. Jag blev omhändertagen. Kände mig trygg.

Nazrim Begum, 25, trotsade familjen och födde lille Ayan på sjukhus. Barnmorskan Asha Rani (lilla bilden) gav henne stöd och argument för att bryta traditionen att föda hemma, något som ofta får svåra konsekvenser.

Många människor väntar i kö utanför den mobila hälsokliniken som kommer till Delhis norra slumområden en gång i veckan. Inne hos doktor Veema Dhawan får Nargis, 13, hjälp med sin hosta.

Hembesök hos gravida är viktigt för att sprida information i fattiga byar.

fter förlossningen har Asha Rani fortsatt att komma på regelbundna hembesök. En av hennes viktigaste uppgifter är att vara en länk mellan lokalbefolkningen och den offentliga sjukvården. Hon har själv grundläggande medicinsk kunskap, samt kunskap om rättighet och möjligheten till professionell vård. Något som många av de fattiga saknar.

Hon har också tipsat Nazrin om den mobila hälsoklinik Rädda Barnens partner driver. Den besöker tio olika slumområden i norra Delhi varje vecka. Dit går Nazrin nu regelbundet för att väga Ayan och för att få information om amning och vaccin. Idag ringlar kön lång utanför. En av dem som väntar på sin tur är Nargis Noorbano, 13. Hon känner sig svag och har feber, hosta och ont i ögonen.

Inne i bussen tar doktor Veema Dhawan emot. Hon är ett under av lugn och pedagogik. En eldsjäl som givit upp sitt jobb på en privatklinik för att de som annars inte får vård ska få det.

– De rika får ändå alltid det de behöver, konstaterar hon.

De vanligaste problemen som folk kommer hit med är diarré, undernäring, luftvägsskatarr och järnbrist.

– Många är analfabeter. De vet ingenting om friskvård. Jag ger information till gravida om att de ska äta järn och kalcium under graviditeten, om att de ska föda på sjukhus, och att de ska tvätta sig och klippa naglarna.

Nargis har kommit hit regelbundet och hon har lärt sig mycket.

– Som att hålla mig ren och duscha varje dag... det gjorde jag inte förut, förklarar hon.

Idag får hon alvedon och ögondroppar.

Doktor Veema Dhawan ser en klar förbättring sedan hon började verka i området för tre år sedan. Folk håller sig renare, föder oftare på sjukhus och ber oftare om preventivmedel. Fler går i skolan.

– Men det kommer att ta tid! Männen super. Kvinnorna är ensamma och måste försörja familjen, fostra barnen. De behöver stöd! Och barnen behöver utbildning!

Även i fattiga delstater som Odisha i nordöstra Indien har Rädda Barnen satsat stort på utbildning av lokalsamhällen

och av hälsoarbetare som ett sätt att stärka mödrars hälsa och minska barnadödligheten. Här råder ännu större brist på utbildad arbetskraft och fungerande infrastruktur än i städerna. Samtidigt har man stora problem med undernäring och sjukdomar som denguefeber och malaria.

– Tidigare har vi saknat uppdaterad kunskap, system och teknik som vi nu har fått, säger Soubhagyabala Pradhan, som är rektor på en lokal barnmorskeskola.

– Särskilt viktigt har det varit att vi lärt oss att systematiskt notera barns vikt och att göra tillväxtkurvor. Det gör att vi kan upptäcka risk för undernäring tidigare.

Här liksom i huvudstaden får allt fler nu det stöd som de har rätt till.

– Det känns fantastiskt att kunna stärka människor så att de begär det, säger Asha Rani, när vi åter ses i Delhi, tillsammans med Nazrin och lille Ayan.

Och det är detta som driver henne.

– Inget barn ska dö, säger hon. Det är det vi jobbar för. ✖

RÄDDA BARNEN I INDIEN

Rädda Barnen har verkat i Indien under många år.

2008 blev Rädda Barnen i Indien en självständig nationell medlem av Internationella Rädda Barnen. Huvudkontoret ligger i New Delhi och ett antal regionkontor finns spridda över landet.

Organisationen arbetar med barns rätt till:

- ✖ Trygghet och skydd
- ✖ Utbildning
- ✖ Överlevnad och hälsa
- ✖ Hjälp vid katastrofer
- ✖ Politisk påverkan

BARNA-DÖDLIGHET I INDIEN

Varje år dör 1,6 miljoner barn i Indien. Nästan hälften av dem på sin första levnadsdag.

De flesta dödsfallen sker på grund av sjukdomar som lätt går att bota.

Hälften av alla landets barn är undernärda vilket ökar sårbarheten.

Hallå Pragya Vats!

Du leder kampanjen »Local to Global« i Indien. Vilket är ert mål?

– Målet för kampanjen är att bidra till ökad kunskap och att påverka beslut på alla nivåer så att antalet dödsfall bland barn under fem år sjunker.

Vilka aktiviteter har ni genomfört?

– Folks medvetenhet om problemet är väldigt låg. 80 procent av alla indier vet inte hur många barn vi förlorar. Vi har jobbat med att föra upp frågan på agendan, genom påverkansarbete på hög nivå. Vi har gått i maktens korridorer, mött premiärministern. Vi har också arbetat med lokalsamhällen för att hjälpa dem att kartlägga vad de saknar och att föra fram det till beslutsfattare. Dessutom har vi knutit till oss offentliga språkrör som skådespelare, författare, artister för att få upp frågan på den offentliga arenan.

Vilka har varit de största utmaningarna i arbetet?

– Att få folk att förstå att det här är en angelägen fråga! Människor i medelklassen är ofta inte påverkade personligen och tar den därför inte riktigt på allvar. Resonemanget tycks ofta vara att »Det händer inte mig, det händer bara de fattiga där ute«. Ofta hänvisar man till att de höga talen bara beror på att Indien har en så stor befolkning. Även i lokalsamhällen så tenderar man att vifta bort det när barn dör med förklaringen att det är »guds vilja«. Det finns ett stort inslag av fatalism bland folk här i Indien.

Hur får ni medborgarnas krav att leda till handling på högsta beslutsfattande nivå?

– En metod är att sätta lokalsamhällen i centrum för allt du gör. Vare sig det handlar om kampanjarbete på den offentliga arenan eller om du går till regeringen. Det är ju invånarnas liv det handlar om, deras liv som påverkas!

Vilka är de viktigaste resultaten ni har uppnått?

– Den största framgången är att vi har stärkt människor lokalt att själva ta ansvar för aktiviteter som leder till förändring. Det har också varit viktigt att stärka vårdpersonals status genom att göra dem till talespersoner, inte minst i media. Det har bidragit enormt till deras egen moral och till vad de ger till sina lokalsamhällen.

– Ett annat mer övergripande resultat är att regeringen har ökat sin investering i hälsobudgeten. När vi inledde kampanjen utgjorde den bara en procent av budgeten. När den senaste budgeten presenterades i början av förra året höjdes investeringen till 2,5 procent

Vilken är er vision?

– Att göra barns överlevnad till en prioriterad fråga! Genom kampanjen hoppas vi skapa en värld med samma möjligheter för alla barn, oberoende av klass, kast och bakgrund. Vi vill skapa en värld där inget barn dör av sjukdomar som går att bota. Det handlar om allas lika rätt till liv.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO JÖRGEN HILDEBRANDT

HUR KAN VÄRLDEN BLI BÄTTRE FÖR UNGA I INDIEN?

Fyra killar med en tuff bakgrund. Nu vill de vara med och förändra. Tillsammans med barn och unga från hela världen deltar de i kampanjen »Nine is mine« för att påverka millenniemålen.

LALIT, 18 ÅR

Lalit Kumar Mishra bor på ett härbärge i New Delhi. Han förlorade sina föräldrar tidigt och rymde från sina släktingar när han var 12 år. Han jobbar i en presentbutik och pluggar på distans.

– När jag var liten och kom till Delhi var jag väldigt hungrig och hängde runt stationen. För ett bröd och lite ris var jag tvungen att jobba hela dagen. Då insåg jag hur viktigt det är med mat och att barns röster blir hörda. Den viktigaste frågan för mig är att de höjer kvaliteten på de statliga skolorna. Den är otroligt dålig!

Man behöver också övervaka vart pengarna tar vägen. Mycket försvinner i korruption.

DEEPAK, 13 ÅR

Deepak Kumar jobbar med att tvätta bilar, parallellt med skolan. Pappa är säkerhetsvakt i en »gated community«, mamma är städerska. Deepak har fyra syskon. Hela familjen bor i ett garage.

– Det finns många frågor som är viktiga men jag tänker först och främst på att alla barn måste ha någonstans att bo. Många barn här lever på gatorna.

– Det borde inte finnas så extrema skillnader mellan fattiga och rika.

– Jag har sett folk dö här för att de inte har råd att gå till doktorn! Alla människor borde behandlas med samma värdighet tycker jag.

MONU, 17 ÅR

Monu Singh blev övergiven av sina föräldrar när han var så liten att han inte minns när det var. Sedan dess har han levt på olika barnhem. Han pluggar och drömmer om att bli flygingenjör.

– Utbildning, mat och någonstans att bo är akuta frågor för många unga här. Regeringen pratar om att det går bättre, men då tittar de bara på toppen av samhället. Folk går bara förbi barn som är fattiga. De stannar inte och frågar: Varför lever du här på gatan? Varför tigger du? Är du hungrig? Behöver du hjälp? De glömmer att just de här barnen också ska bli stora och kanske rösta på dem.

ANKUR, 15 ÅR

Ankur Kumar bor i ett förrådsutrymme med sina föräldrar och syskon. Hans mamma jobbar som hembiträde, pappa som säkerhetsvakt. Självt drömmer han om att bli skådespelare eller politiker.

– Det är många barn här som går på gatan, tigger och samlar skräp. Trots att olika organisationer försöker hjälpa dem så är det många som missas. Någon mekanism borde utvecklas så att alla nås. En människa är en människa, och det är allas ansvar att ta hand om varje mänskligt liv!

– Jag tycker att vi ska ge en röst till dem som inte har möjlighet att tala för sig själva.

NINE IS MINE – en globala kampanj som syftar att få in barn och unga i påverkansarbetet att hålla regeringar ansvariga för sina löften. Nio står för millenniemål $2 + 3 + 4 = 9$.

INDIEN:
Millenniemål 2: Alla barn ska få gå i grundskola

>>KANSKE KAN JAG GÖRA NÅGOT AV MIG SJÄLV<<

Antalet fattiga sjunker snabbt. Men fortfarande är det många barn som aldrig får gå i skolan. Ashis Kumar, 14, tvingades sluta när hans pappa dog. Nu är han på väg tillbaka.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO JÖRGEN HILDEBRANDT

I ängs gatorna i Geeta Colony, ett av norra Delhis slumområden, sitter rader av barn och klipper trådar från jeans. Små, vana fingrar hanterar saxarna snabbt. 200 par

byxor per dag kan det bli. Dagsarvodet: tre-fyra kronor.

– Indien har utvecklats snabbt de senaste tio åren om du ser till ekonomin och industrin, men det är inte alla som har fått skörda frukterna, säger Avinash Kumar Singh, programkoordinator på Rädda Barnen i Indien.

Fattigdomen är fortfarande utspridd. Många människor spenderar sina liv på en väldigt mager inkomst. En familj om sex till sju personer där alla arbetar tjänar mellan 300 och 400 kronor i månaden.

Ashis Kumar, 14, kom hit till Delhi med sin familj från den fattiga delstaten Bihar för tio år sedan. De hade samma dröm som de flesta andra, att lyfta sig ur fattigdomen. Och till en början gick det bra. Ashis pappa fick jobb som taxichaufför.

– Men så blev han dålig. Det var något konstigt, en knöl här vid halsen, visar Ashis mamma Kanti Devi, 32, med en gest mot sin egen hals.

Nu är det tre år sedan hennes make dog av cancer. Familjen, Kanti och hennes sex barn, tvingades att flytta hit till Geeta Colony. Här trängs de i ett kallt, fuktigt rum på drygt sex kvadrat. I hörnet står en tunna med vatten och bakom den bökar en jättelik råtta. På en bricka står en liten mus på bakbenen. Rakt på golvet ligger yngsta barnet, en liten flicka på tre år, fortfarande och sover under ett lager av filtar.

– När pappa dog tappade jag allt hopp, berättar Ashis. Det kändes inte längre som om det fanns någon framtid. Allt kom att handla om att få ihop nästa dag.

Han som är ende sonen och äldsta barnet var tvungen att sluta skolan. Nu jobbar han 12 timmar om dagen på en textilfabrik för att familjen ska få det att gå runt. Hans 11-åriga syster passar de fyra yngre systrarna eftersom deras mamma också jobbar.

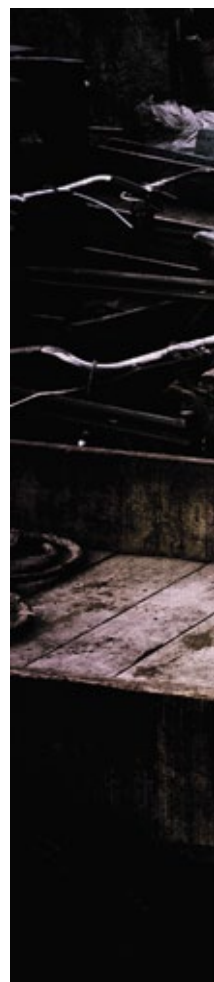
Ashis situation är inte på något sätt unik. Enligt staten är det cirka fyra miljoner barn i Indien som arbetar. Landets frivilligorganisationer har uppskattat att det snarare rör sig om 40 miljoner.

– De fattiga familjerna fastnar i en ond cirkel, konstaterar Avinash Kumar Singh. Okvalificerat arbete hindrar barnen att gå i skolan, vilket i sin tur gör att de har svårt att någonsin få ett bättre arbete. ➔

*Motivation och riktning
är så lätt att förlora när
man lever i fattigdom. Så
mycket av energin går åt
till att överleva från dag
till dag. I Geeta Colony,
ett av norra Delhis slum-
områden, samlas många
nyanlända migranter från
fattiga delstater.*

UTBILDNING I INDIEN

Fler barn går i skolan idag än när millenniemålen sattes.

Nästan 100 procent skrivs in i första klass, men det är bara drygt 80 procent som avslutar femte klass.

Indiens regering uppskattar att uppnå 100 procent läskunnighet bland 15-24 åringar år 2015.

Läskunnighet bland den vuxna befolkningen: 62,8 procent.

Fortfarande är det fler pojkar än flickor som kan läsa och som får gå i skolan.

Detta trots att man vet att en flicka som går ut femte klass:

✱ *Gifter sig senare.*

✱ *Får färre barn.*

✱ *Löper mindre risk att drabbas av hiv.*

✱ *Har större chans att finna arbete.*

✱ *Har större benägenhet att rösta.*

✱ *Söker oftare vård under graviditet, vaccinerar sina barn i högre utsträckning, låter mer sällan barnen bli undernärda.*

Sedan 2009 är utbildning obligatorisk för barn mellan 6 och 14 år.

– Men folk vet inte om det. Dessutom har regeringen inte skapat tillräcklig infrastruktur och det finns inte tillräckligt många lärare.

Rädda Barnen i Indien jobbar specifikt med barn i textilindustrin. Det handlar ofta om osynligt arbete som sker bakom stängda dörrar i små familjeföretag. Inget klädmärke kan garantera att inte någon del av produktionskedjan bemannats av barn, enligt Avinash Kumar Singh.

Arbetet outsourceas till så många underleverantörer, som i sin tur outsourcear vidare – ofta till dem som de kan betala minst, barnen.

– Det handlar om ett helt system där några betalar för andras rikedom med sitt arbete. Vissa tjänar på utvecklingen, medan andra inte får några som helst fördelar av den!

Han fortsätter med ett tydligt raseri.

– Jag mår dåligt när jag ser det hårda arbete som barnen lägger ner. Hela familjer, barn och föräldrar, som jobbar 10-12 timmar om dagen och knappt tjänar fem kronor sammanlagt på det. Vilket är mycket mindre än vad regeringen fastställt för den organiserade sektorn. Det är oerhört orättvist. Trots sitt hårda arbete kan de knappt överleva!

För Ashis uppstod en ny öppning när han kom i kontakt med Rädda Barnens aktivitetscenter.

– De gick runt här i våra kvarter och berättade att det fanns möjlighet att få hjälp med utbildning ett par timmar om dagen, på tider som gick att kombinera med jobbet, berättar han.

I den lilla färgglada lokalen samsas barn och tonåringar i alla åldrar, med behov att läsa ikapp det de missat i vanliga skolan. Här får de praktiskt stöd, skrivböcker, pennor, basala saker. Inte minst inspiration och utrymme att vara de barn de är.

– Vi engagerar oss också i deras föräldrar, berättar för dem varför deras barn inte ska arbeta, att de kräver utbildning och lek för att ta sig ur den onda cirkeln av fattigdom, berättar Avinash Kumar Singh.

Efter några månader på centret är det många barn som återgår till den vanliga skolan.

Ashis kombinerar fortfarande studierna på centret med jobb men han har fått motivation att avsluta sin utbildning.

– Att komma till centret har givit mig hopp om att kunna göra något av mig själv, säger han. Jag får studera, lära mig saker...

– Jag har drömmar igen. Jag skulle vilja bli lärare. ✱

Många företag marknadsför sina produkter som »handmade«, men du kommer aldrig att få veta av vems hand, konstaterar Rädda Barnens medarbetare Avinash Kumar Singh.

TJEJERNA SOM TAR LEDNINGEN

Tre toaletter för tjejer. Tre för killar. Det blev resultatet när flickgruppen i Jahangirpuri, tog saken i egna händer.

DET ÄR INTE ALLTID lätt att vara tjej i Delhis norra slumförorter. Vardagen innebär många utmaningar. Som att gå på toaletten när det inte finns någon.

– Vi brukade smyga iväg i skymningen för att uträtta våra behov i det fria, berättar Barti, 17.

– Men det var alltid män som stod och glodde, som ofredade oss.

Nu har det blivit ändring på det. Barti och ett gäng andra tjejer i området har fått utbildning av Rädda Barnen i Indien i att identifiera och driva sina egna frågor. Allt inom ramen för kampanjen »Local to global« som handlar om att stärka lokalsamhällen till att bli sina egna aktivister.

– De har lärt sig att kartlägga vad de saknar, att de har rätt till information och hur de kan föra fram sina krav till beslutsfattare, berättar Neha Sabharwal på Rädda Barnen i Indien.

I början var det flera tjejer som inte ville vara med. Men hälsoarbetaren Durgesh Mahour gick från hus till hus och motiverade dem att komma till möten.

– Jag berättade att vi skulle prata om frågor som

intresserade dem, som hygien, menstruation och annat som inte alltid går att få information om från föräldrarna, berättar hon.

Så formades gruppen. Barti är ordförande och de ses tillsammans i hennes hem, ett cirka åtta kvadratmeter stort skjul, ungefär en gång i månaden och planerar sina aktiviteter. Det har blivit protester, namninsamlingar och brev till lokala myndigheter.

Och arbetet har givit resultat. I utkanten av området står nu en stor pump. Avlopp saknas i slumkvarteren och det blev ofta översvämningar tidigare. Inte långt härifrån finns också en byggnad med sex splitternya, riktiga toaletter – där man kan låsa om sig.

– Det är fantastiska förändringar som tjejerna har drivit, konstaterar Durgesh Mahour.

– Det bästa är gemenskapen som har skapats, och att vi kan påverka tillsammans, säger Barti.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO JÖRGEN HILDEBRANDT

PETER

Människor har i alla tider skänkt till de fattiga. Men aldrig någonsin har det varit så fint som nu att betraktas som snäll. Det menar historikern, författaren, Svenska Akademiens ständige sekreterare och fembarnspappan Peter Englund.

TEXT ANNIKA RYDMAN FOTO ALEXANDER MAHMOUD

Allmosan har alltid funnits inbyggd i religionen och i samhällssynen. Impulsen att skänka till fattiga är uråldrig, säger Peter Englund.

Han har just slagit sig ner i en karmstol intill ett nätt litet skrivbord som står placerat under salens glittrande kristallkrona. Väggarna pryds av porträtt av hans företrädare. Datorn i hörnet spelar klassisk musik.

– Det här sägs vara Sveriges näst vackraste tjänsterum, konstaterar han.

Peter Englund klev in i offentlighetens ljus för 25 år sedan med boken Poltava: berättelsen om en armés undergång. Bodensonen, som hade flyttat ner till Uppsala för att läsa vid universitetet, hade gjort något ovanligt. Han hade

författat en populärhistorisk bok om den svenska stormaktstiden som blivit en storsäljare.

Genom åren har Peter Englund som är 56 år skrivit flera böcker, vunnit många priser, varit professor vid Dramatiska Institutet och även rest till krigshärjade zoner där han producerat reportage för Expressen och Dagens Nyheter.

Sedan 2009 finns hans arbetsplats i Börshuset i Gamla stan, som Svenska Akademiens ständige sekreterare. Ett jobb som inte lämnar någon tid över till författarskapet. Speciellt inte som två av hans fem barn hemma i Uppsala är små.

– När man väcks 05:28 blir man inte så pigg om kvällarna, konstaterar han med ett snett leende.

Att skänka till de fattiga, allmosan, var en del av den rikes positionering.«

S om historiker handlar det mycket om att förstå den rådande tidsandan under vissa epoker. Vad var det som gjorde att händelseförlopp utvecklade sig åt ena eller andra hållet? Hur tänkte människorna? Att fnysa åt forna tiders tankesätt duger inte, menar Peter Englund.

– Nuförtiden finns en känsla av överlägsenhet mot människor i generationerna före – att de var korkade och grymma. Men vi har haft förmånen att födas in i överflödets tid, vi har aldrig tvingats välja mellan grupper, mellan människor i den innersta kretsen.

Skälet till att det aldrig har varit så fint som nu att vara snäll, handlar inte om att nutidsmänniskan är mer moralisk, utan om vår tids överflöd.

– Vi kan tillåta oss att vara snälla, säger han.

Men om det inte finns utrymme att dela med sig, om tillgången på mat och vatten sinar, då krymper också nutidsmänniskans förmåga till empati.

– Människan har absolut kapacitet att offra sig för andra, vi är kapabla att ha ett stort moraliskt och empatiskt universum. Men i en given situation kan ens universum krympa. Det kan vara fråga om livet – då kan det vara snudd på att du inte ens delar med dig av maten till dina egna barn, säger han.

På 1600-talet var det inget märkligt att det fanns fantastiskt rika människor samtidigt som många levde i armod, berättar han.

– Det var ett naturgivet fenomen, något som gud hade skapat. Då ansåg man att det var tur att det fanns rika som kunde hjälpa de fattiga, säger han och fortsätter:

– Att skänka till de fattiga, allmosan, var en del av den rikes positionering.

Människor i stort var förvisso en tillgång för staten – ju fler de var desto bättre, desto mer makt till regenterna eftersom de kunde sätta samman större arméer. Antalet invånare var länge ländernas bäst bevarade hemlighet.

– Men frågan är om de allra fattigaste sågs som en resurs. De man hoppades på var möjligen de arbetande fattiga.

För gemene man fanns inte mycket att hoppas på här på jorden. Man föddes och levde under givna livsvillkor och det fanns inte mycket att göra åt det, enligt den rådande övertygelsen.

– Mycket av människors förväntningar förlades i stället till

hinsidesvärlden, till livet bortom detta. Sättet att tänka var mer »you get a pie in the sky when you die«, säger Peter Englund och fortsätter:

– När saker och ting gick fel, som när det exempelvis blev hungersnöd, sökte man ofta fiktiva lösningar som återfinns i den religiösa sfären. Det var allt från att man jagade häxor till att man bad gud om att lyfta straffdomen som pesten bland boskapen utgjorde.

Under 1700-talet skedde en förändring i och med upplysningen.

– Människorna började tänka att det kanske inte räcker med att vi ber att gud fixar allt, vi kanske ska gå till andra instanser också. Då började kraven flyttas till den mänskliga sfären.

Förväntningarna om det goda livet kom också att flytta ner på jorden. Tankesättet att foga sig i sitt öde och vänta på paradiset som skulle komma efter döden räckte inte längre för människorna. Det grundläggande reaktionsmönstret förändrades.

– I samhällen där kraven inte riktats till rätt instans, mot samhället, blir det enorma problem.

Än i dag syns spåren tydligt i de länder där människors förväntningar om ett bättre liv riktas i fel riktning – mot det gudomliga i stället för mot samhället, menar Peter Englund och tar Afghanistan som exempel. Ett land som han besökt och rapporterat i media från.

Han pratar om Maslows behovstrappa – en förklaringsmodell för hur människor prioriterar sina behov. Först kommer de grundläggande behoven som mat, kläder och tak över huvudet. Sedan följer behoven av trygghet, kärlek, gemenskap, uppskattning och självförverkligande.

– När det gäller samhället finns det nog inget stopp på trappan. Vi har gjort en bättre värld än den vi hade för 400 år sedan, men vi kommer nog aldrig att bli färdiga.

Människans hjärna är både komplicerad och fantastisk – den hittar hela tiden på saker samtidigt som vi är oerhört anpassningsbara, resonerar han.

– Det ligger i vår natur att vi är kapabla till både gränslös grymhet och medlidande. Vi kan utan ifrågasättande helt automatiskt hjälpa en helt främmande människa, utan att tjäna på det. Vi har mycket bra men också mycket dåligt inom oss. ✖

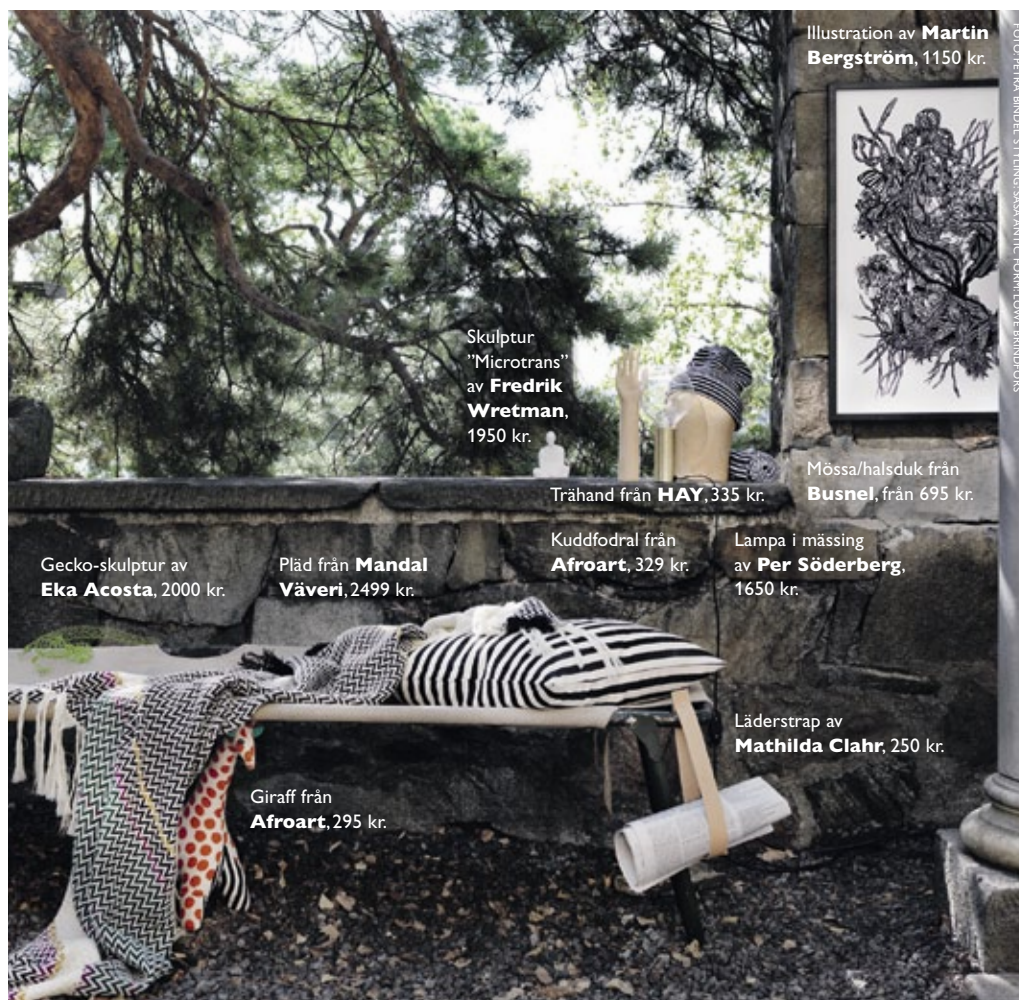

Spara med hjärtat

Låt pengarna växa samtidigt som de verkar för en god sak. Spara i Swedbank Robur Humanfond så bidrar du årligen med två procent av din fondförmögenhet till Rädda Barnens viktiga arbete. I Humanfond investerar vi i svenska företag som tar ansvar för vår omvärld. Mer information om ideellt fondsparande hittar du på swedbank.se/raddabarnen

Swedbank Robur i stolt samarbete med Rädda Barnen

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. På grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder som används, så kan pengar som placeras i fonden både minska och öka kraftigt i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Faktablad, informationsbroschyrer och fondbestämmelser för Swedbank Roburs fonder finns att hämta hos din återförsäljare eller på swedbankrobur.se

Köp som gör världen vackrare

I vår webbshop "Design för barns rättigheter" finns utvalda design-objekt med en unik förmåga att göra världen vackrare. Du kan göra tillvaron och framtidsutsikterna ljusare för barn i utsatta situationer. Ett bra köp blir också en god handling.

Se vår kollektion på raddabarnen.se/designshop

Rädda Barnen

KAN NI PÅVERKA VÄRLDEN?

Världen blir bättre, men det sker på bekostnad av klimatet. Därför borde FN fokusera mer på miljöfrågor när de sätter nya mål, menar Valdar, Isabella, Karin och Hampus som går på Globala gymnasiet i Stockholm.

TEXT PERNILLA AHLSEN FOTO SANDRA QVIST

Tycker ni att ni kan påverka världen?

VALDAR: Ja, ingen kan göra allt men alla kan göra lite.

ISABELLA: Ja. Man kanske inte kan förändra världen på en dag, men alla kan göra livet bättre för sina vänner.

KARIN: Ja, vi lever ju i en demokrati.

HAMPUS: Ja, man kan ju göra en massa saker som att inte äta kött, köpa second hand och välja fairtrade.

FN har formulerat millenniemål för att världen ska bli bättre. Blir den det?

KARIN: Inom vissa områden. Vi närmar oss millenniemålen och fattigdomen minskar. Men det verkar som att motivationen avtar när det inte handlar om pengar och ekonomiska förbättringar.

HAMPUS: Världen blir bättre socialt och ekonomiskt men på bekostnad av miljön.

ISABELLA: Jag säger ja för att jag vill tänka positivt, men håller med om att klimatet inte har blivit bättre.

Vad innebär det att få det bättre?

ISABELLA: Att så många som möjligt lever under så bra förhållanden som möjligt.

HAMPUS: Man måste även väga in jämlikhet. Bara för att människorna i ett land får det bättre så är det inte bra om det är stora skillnader mellan människor av olika klass, kön och etnicitet.

KARIN: Ja, alla måste ha samma möjlighet

att påverka sitt liv. Sedan handlar det om att vissa behov ska vara uppfyllda. Att man kan äta sig mätt, har tillgång till rent vatten och vaccin och inte är hotad på något vis.

Vad är ett gott liv för er? Skiljer det sig från andras uppfattning tror ni?

VALDAR: Jag tycker att ett gott och värdigt liv är att vara trygg och fri och ha chans att påverka styret i ett land. Det är något allmänmänskligt tror jag.

HAMPUS: För de flesta handlar det nog också om att inte behöva oro sig. Och att kunna tänka längre än vad man behöver för att överleva just den här dagen.

KARIN: Här i Sverige kan ett gott liv vara att jag kan köpa en snickers eller att bussen kommer i tid. För någon annan kan det handla om att ha tillgång till mat.

Vad skulle göra era egna liv bättre?

ISABELLA: Att stressa mindre.

KARIN: Bättre kollektivtrafik till skolan och att mina kompisar får må bra.

Vad tror ni att unga i ett fattigt land skulle svara på samma fråga?

KARIN: För dem är det nog viktigt med utbildning för att de ska kunna skapa sig ett bra liv. Det kan också vara att ha någonstans att bo, slippa förtryck eller att riskera livet när man hämtar vatten.

HAMPUS: Det är också viktigt att det finns sociala skyddsnät. Utbildning räcker inte om man blir arbetslös eller arbetsskadad.

Vad tror ni krävs för att ett land ska få det bättre?

KARIN: När Sverige var fattigt krävdes det att människor gick samman och organiserade sig för att ställa krav.

ISABELLA: Det krävs också att ett land har en bra ledning. Sedan är frågan hur mycket vi ska gå in i andra länder och tala om för dem hur de ska göra. Det blir en konstig maktbalans där »vi vet bäst«. Vi måste fundera över vad vi kan hjälpa till med och vad de kan göra bättre själva.

VALDAR: Samtidigt kan vi göra vissa saker för att inte bidra till krig och fattigdom, som att sluta med handelsavtal och vapenexport till regeringar som förtrycker sitt folk.

HAMPUS: Vi måste också se att västvärlden fick det bättre på bekostnad av de fattiga länderna, ifrågasätta det och fundera över hur vi kan betala tillbaka.

Hur viktigt är bistånd?

ISABELLA: Det är viktigt i den meningen att det behövs pengar i fattiga länder och att det bör komma från dem som har. Men det är svårt att veta hur biståndet ska delas ut. Ska man ge till projekt eller stater? Hur mycket ska vi bestämma? →

Många länder vet själva hur de ska göra men saknar resurserna. Då är bistånd bra.«

Man kan inte gå in med västerländska ögon och tro att alla vill ha det som vi.

HAMPUS: Många länder vet själva hur de ska göra men saknar resurserna. Då är bistånd bra, men man måste lita på länderna själva och fråga vad de vill göra med pengarna.

KARIN: Samtidigt finns det mycket korruption. Bistånd kan både hjälpa och stjälpa. Pengarna får ju inte hamna i fickorna på de redan rika.

VALDAR: Det vore bra om man kunde öronmärka pengar så att man vet att de går till bra saker. Eller om man kan kräva att landet som får pengar går med på demokratiska reformer och motverkar korruption.

HAMPUS: Det är komplicerat för man kan inte kräva att de ska bli som oss för att få pengar. Det är klart att det är bättre med demokrati än diktatur, men vem har sagt att vårt sätt att leva är det bästa? Dessutom bör man akta sig för tanken att de ska vara tacksamma för att de får pengar.

VALDAR: Man kanske inte ska detaljstyra, men ändå vara noga med att pengarna inte får gå till vapen som används mot den egna befolkningen. Det finns även exempel där omvärlden bidragit med mjölkpulver till fattiga länder, vilket har lett till att de lokala mjölkbönderna har konkurrerats ut.

Vad ska biståndspengar användas till?

KARIN: Sjukvård, skolor, sanitära behov och andra grundläggande saker.

ISABELLA: I dag går det åt för mycket pengar till att redovisa resultat.

Vad kan frivilligorganisationer göra?

KARIN: Hjälpa till med vaccinationer och se till att barn får gå i skolan. Barn behöver kunskap för att kunna stå upp mot makthavare i framtiden.

VALDAR: De bör informera oss här i väst om hur barn har det i andra delar av världen och väcka opinion.

HAMPUS: Egentligen borde staterna göra mer, men frivilligorganisationer behövs för att väcka uppmärksamhet och få fler att engagera sig.

ISABELLA: De ska också kunna agera fort för att erbjuda hjälp vid katastrofer.

När ska frivilligorganisationer eller stater inte gå in och stödja ett annat land?

KARIN: Det är svårt. Bara för att ett land är demokratiskt till exempel kan man ju inte svika folket som bor där. Då handlar det om att stödja

folket och inte regimen.

VALDAR: Ja, det finns flera exempel på när sanktioner mot en regim har slagit mot befolkningen. Så får det inte bli.

Vad kan ungdomar här göra för att stödja unga i fattiga länder? Gör ni själva något?

ISABELLA: Man kan engagera sig i en frivilligorganisation och försöka väcka intresse hos andra. Jag är med i flera organisationer men är inte aktiv. Jag letar efter något som ska kännas rätt.

KARIN: Jag skriver debattartiklar i lokaltidningen.

VALDAR: Jag skänker pengar. Jag känner en som har en kompis i Syrien som vi hjälpte. Det känns bra att man vet att pengarna kommer fram.

Vilka förändringar skulle den rika världen behöva göra för att gynna utvecklingen?

VALDAR: Jag tycker att länder borde få monopol på sina egna naturresurser så att vinsten inte går till ett utländskt företag som struntar i om de förstör miljön för lokalbefolkningen.

KARIN: Vi borde även ställa högre krav på produktionen och köpa rättvisemärkt. Vi borde också göra om handelsavtalen så att de fattiga producentländerna får större del av vinsten. Det är fel att de som gör jeans bara får åtta kronor när de säljs för 600 kronor här.

Vad skulle ni vara beredda att avstå ifrån för att någon annan ska få det bättre?

HAMPUS: Jag kan låta bli att åka till Thailand för att inte stödja regimen där. Men hur vet jag att det inte bara drabbar den fattiga befolkningen?

KARIN: Jag kan låta bli att köpa varor från förtryckande regimer.

ISABELLA: Jag tycker att det är värt att betala för fairtrade och ekologiskt. Men det är svårt med resor. Jag vet att det är dåligt för miljön att flyga men tycker att det är en fantastisk chans att lära sig om andra människor.

Vad ska vara med när FN formulerar nya mål?

ISABELLA: Klimatet borde få större utrymme. Det påverkar så många människors livskvalitet.

VALDAR: Vi borde ställa hårdare krav på länders utsläpp.

KARIN: Fri utbildning och jämlikhet.

HAMPUS: Jag tycker att man borde trycka mer på jämställdhet mellan könen och att utjämna klassklyftor, både inom och mellan länder. ✕

Isabella Lian, 17

Karin Cederlund, 16

Valdar Malmsten, 16

Hampus Thysell, 17

»FN måste ha med barnen«

Rädda Barnen arbetar för att barns rättigheter ska prioriteras av världens beslutsfattare. Charlotta Mockrish samordnar det globala påverkansarbetet. Tidningen Barn följde henne under ett dygn i New York.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO LINDA FORSELL

05:00 GOD MORGON

– Holy shit, tänker Charlotta Mockrish när hon vaknar och tittar på väckarklockan, fortfarande påverkad av tidsskillnaden.

Det var en stökig dag igår. Gunilla Carlsson annonserade oväntat att hon skulle avgå som biståndsminister och ställde in sitt deltagande som talare i eftermiddagens event på Scandinavia House. Det som tagit månader att få ihop.

05:30 FRUKOST FRAMFÖR DATORN

Charlotta äter yoghurt, musli, kaffe och muffins på rummet medan hon mejlar och går igenom och uppdaterar dagens agenda en sista gång. Utanför fönstret börjar en och annan lampa tändas i skyskraporna runt omkring. Folk vaknar tidigt på Manhattan.

07:30 BESÖK PÅ KONTORET

Internationella Rädda Barnens kontor ligger mitt emot FN:s högkvarter. Det är härifrån alla veckans aktiviteter har förberetts. Det är redan full fart när Charlotta kliver in. Hennes uppdrag är att samordna påverkansarbetet. Det är mycket som händer i New York de närmaste dagarna. FN håller sin 68:e generalförsamling. Världens regeringschefer ska samlas för att diskutera hur långt världen kommit i uppfyllandet av millenniemålen inför slutdatumet 2015, samt hur de framtida hållbarhetsmålen ska se ut.

– Vi anordnar events, deltar som talare, bevakar våra frågor, säger Charlotta. Vi har en viktig roll i att hålla regeringar ansvariga, vi påverkar FN inför när beslut ska tas, precis som vi jobbar för att den svenska riksdagen och regeringen ska sätta barn i fokus.

9:00 GLÄDJEBESKED

Telefonen ringer och Charlotta får ett glädjande besked. SIDA:s generalsekreterare Charlotte Petri Gornitzka bekräftar att hon kan hoppa in på eftermiddagen på Scandinavia House. Eventet är räddat.

9:15 UTBILDNING I FOKUS

Runt hörnet från Rädda Barnens kontor ligger Unicefs högkvarter där det hålls ett möte på hög nivå om utbildning idag.

– Jag tycker personligen att det är den absolut bästa utvecklingsinterventionen, säger Charlotta medan hon promenerar dit med raska steg.

Hennes mål är inte bara att lyssna utan också att knyta viktiga kontakter. Att mingla på lobbyistspråk.

– I alla de här sammanhangen spanar jag efter språkrör som kan driva våra frågor. ➔

Ibland kan det kännas tröstlöst, lidandet och eländet tar aldrig slut»

12:15 NYTT VISITKORT

Unicef:s evenemang är välbesökt. Ordförande är Storbritanniens tidigare premiärminister Gordon Brown, i panelen sitter bland annat Jordaniens Drottning Rania och norska Rädda Barnens generalsekreterare Tove Wang. Alla är eniga om att utbildning måste prioriteras, även i krigs- och konfliktdrabbade områden.

Men Tove Wang påpekar mot slutet att det inte räcker med ord: »Förra året satt vi också här och lovade att stödet till utbildning skulle öka – i stället har det minskat. Jag föreslår att Gordon Brown håller panelen ansvarig för att saker och ting faktiskt händer!«.

– Hon är så bra, viskar Charlotta.

Sen tar hon sig snabbt fram för att skaka hand med Gordon Brown och lyckas dessutom byta några ord med hans pressekreterare, och få dennes visitkort.

12:45 INSPIRERAD AV GATES

Charlotta tar en taxi till Upper East side och eventet »Social good summit« där olika organisationer berättar om sina initiativ. Melinda Gates är en av huvudtalarna. Hon pratar om kraften som är sociala medier. »Nya medier och teknik har gett oss möjlighet att koppla ihop folk på ett nytt sätt. Lokalsamhällen kan plötsligt ta del av expertkunskap om familjeplanering!« säger hon. Charlotta Mockrish lyssnar uppmärksam. Det är frågor som berör henne. Hur kan man bidra till världens utveckling på bästa sätt?

Som ung var Charlotta volontär på Moder Therasas barnhem.

– Ibland kunde det kännas tröstlöst, lidandet och eländet tog aldrig slut. Jag funderar ju hela tiden på detta, hur jag ska förhålla mig. Jag har märkt att jag mår bra av att jobba på olika nivåer, av att både jobba på marken och hjälpa direkt – och att ha det globala perspektivet, som nu när jag bedriver påverkansarbete.

14:10 SCANDINAVIA HOUSE

Samtidigt som världens regeringschefer möts i FN:s generalförsamling har FN:s nätverk för företag, UN Global Compact, möte. Nästan 10 000 företag är anslutna och har förbundit sig att rapportera transparent om sin verksamhet, bland annat med fokus på miljö, arbetsrätt, korruption och mänskliga rättigheter (där barns rättigheter ingår). 1500 delegater från medlemsföretagen har kommit till New York för att diskutera globala ledarskapsfrågor. Rädda Barnen organiserar flera evenemang för att lyfta fram företag som gått i täten när det gäller arbete för barns rättigheter, svenska företag som Ikea.

Eventet på Scandinavia House som Charlotta har organiserat är till för att lyfta frågan av företagens ansvar och att lansera ett nytt avtal mellan Rädda Barnen och Ikea. En rad företagsledare ska också berätta om sitt engagemang och syn på företags sociala ansvar.

– Vi hoppas att de med sina exempel ska inspirera andra och varandra, förklarar Charlotta.

På plats i den ljusa, skandinaviska lokalen går hon igenom programmet med moderatorn Helena Stålnert, tidigare chef för Aktuellt-redaktionen.

– Jag såg henne på ett annat event och tyckte att hon var väldigt bra.

14:30 NERVOSITETEN SLÅR TILL

Charlotta börjar bli stressad.

– Jag oroar mig inte för Helena eller panelen. De är kompetenta och karismatiska. Men jag är orolig att det inte ska komma folk, säger hon.

Det är hård konkurrens om uppmärksamheten i New York och särskilt de här dagarna och för den här målgruppen.

17:10 PUSTAR UT

Paneldeltagare och gäster minglar på övervåningen medan mörkret sänker sig utanför. Charlotta är nöjd och lättad.

– Det var nästan fullsatt! Några saker gick fel... Vi skulle ha visat en film, men det var det ju ingen som visste. I stället var det flera som sa att vårt event var det bästa de varit på idag.

17:40 KÖPER SKOR

På väg tillbaka till hotellet slinker Charlotta in i en skoaffär och köper nylonstrumpbyxor, svarta pumps och en axelväska.

– Jag hann inte hemma, och kollade på nätet. Varför inte passa på nu när jag är här? säger hon.

18:10 GÖR SIG FIN

Charlotta ska gå på galamiddag på Moderna Museet. Det är klädkod och hon har tagit med en lång glittrig klänning, men känner sig inte bekväm i den när hon provar framför spegeln på hotellrummet.

– Den är för lång!

Istället väljer hon en knälång, elegant grå klänning, kavaj och högklackade skor.

– Nu ser jag mer »business« ut. Och tar jag av kavajen så funkade det också. Klänningen är rätt fint skuren upptill.

18:25 RINGER HEM

– Har du träffat Ban Ki-moon? frågar äldste sonen från andra sidan Atlanten. Charlotta är mamma till tre killar: Sebastian, 12, Benjamin, 10 och Alexander, 7.

– De tycker om mitt jobb, de säger att de är stolta över mig, och att jag är häftig. Nu får jag se till att träffa Ban Ki-moon, så att jag kan rapportera hem till dem.

På väg till Upper East side och eventet Social good summit.

Charlotta Mockrish gör sig i ordning för kvällens galamiddag.

*Att mingla är en viktig del av arbetet som lobbyist.
–Målet är att hitta och knyta kontakt med personer som kan driva våra frågor.*

18:45 TILL MIDDAGEN

Charlotta möter Rädda Barnens generalsekreterare, Elisabeth Dahlin, i hotellets foajé. Tillsammans kliver de på den chartrade buss som ska ta dem till middagen.

22:20 MINGLAT FÄRDIGT

Middagen var lyckad.

–Maten var inte så kul, vitt bröd med olika majonäsiga fyllningar. Men i övrigt var det tjusigt och flott, säger Charlotta.

Hon såg och hälsade på Ban Ki-moon och pratade både med Jan Eliasson och Muhammad Yunus, grundare av Grameen bank och mikrokreditkonceptet.

–Hans tal var djupt, ärligt och inspirerande. Det handlade om hur alla, inte minst företag, kan göra innovationer som för

utvecklingen framåt, utan att det är i vinstdrivande syfte. Han var spontan, stod där rakt upp och ner i sin bangladeshiska kostym.

–Jan Eliasson bad om ursäkt för att han inte hade kunnat komma på vårt event och jag passade på att fråga honom om jag fick bjuda in honom till ett som vi ska ordna senare. Han tackade ja. Sådana möten är ett av syftena med att jag är här.

23:15 SLÄCKER LAMPAN

Charlotta skickar ut tack e-mail till alla som jobbat så hårt och medverkat som talare och sätter punkt för dagen efter en sista koll av mejlen. Hon tänker igenom morgondagen innan hon somnar som en stock. Hon vet att hon kommer att vakna igen om bara några timmar. ✕

CHARLOTTA MOCKRISH

YRKE Senior Rådgivare,
Rädda Barnen
ÅLDER 44 år
FAMILJ Tre barn,
släkt och vänner
BOR Villa i Täby
BAKGRUND Samhälls-
vetare och pilot,
har arbetat
internationellt för
olika organisationer.
Varit bosatt i Asien,
Afrika, Karibien samt både
Syd- och Nordamerika.

FRAMTIDENS TANKAR

Medan FN arbetar med att formulera de nya Millenniemålen, funderar barn över hela jorden på hur världen kan bli bättre.

Här berättar sex barn från olika kontinenter hur de tänker kring vilka förändringar som behövs.

JORDANIEN NAGHAM, 14 ÅR

Nagham bor i gränsstaden Ramtha, men kommer från Syrien. Hon bor med sin bror, syster och mamma i en lägenhet. Pappan dog för tretton år sedan.

FN ska snart formulera nya millenniemål. Vilka förändringar tror du är viktigast för att världen ska bli bättre?

– Det finns så många människor som gör dåliga saker, det måste de sluta med. Människor behöver frukta gud och veta skillnaden mellan rätt och fel.

Vilka förändringar skulle göra störst skillnad för dig och din familj?

– Att hela familjen och släkten kan återförenas.

Vad är den största orättvisan i världen, som du ser det?

– De som har makt krossar oftast de som inte har makt. Jag förstår inte hur vissa människor har hjärta att förtrycka andra. Orättvisor finns överallt.

Många barn lever i fattiga familjer, andra i rika. Vad tror du är de viktigaste skillnaderna i deras liv?

– Om man växer upp i en familj som inte är fattig är man privilegerad och får en bra uppväxt. Det borde inte finnas

så extremt stora skillnader – det borde finnas fler medelklassfamiljer. Jag skulle inte vilja växa upp i en rik familj eftersom jag då inte skulle få vara nära min mamma. Då skulle jag uppfostras av en barnflicka. Och jag skulle inte få lära mig om moral, principer och etik av min mamma. *Hur är det att växa upp i ditt land?*

– Det var bra att växa upp i Syrien. Jag minns att jag gick i skolan och att jag lekte. Jag kände mig trygg och var aldrig orolig över att något skulle hända med min familj. Livet var hårt, men vi var åtminstone i vårt eget land. Men till slut blev det för farligt att gå till skolan på grund av alla strider. Det är bara tack vare min mamma som jag har haft en bra uppväxt. Jag var faktiskt en riktig bråkstake som barn!

Hur skulle du vilja att världen har utvecklats om 15 år?

– Bara gud vet hur världen kommer att se ut om 15 år. Men jag önskar att kriget är över då, att vårt hus ser ut som det gjorde och att jag känner mig trygg.

TEXT OCH BILD HEDINN HALLDORSSON

*»Bara gud vet hur
världen kommer att se
ut om 15 år. Men jag
önskar att kriget är över
och att vårt hus ser ut
som det gjorde och att
jag känner mig trygg.«*

USA

BOBBY, 16 ÅR

Bobby Ruggeri är född och uppvuxen i Brooklyn, New York. Han går ett allmänt gymnasium och vill bli läkare i framtiden. Bobbys pappa är ingenjör och hans mamma är hemmafru.

FN ska snart formulera nya millenniemål. Vilka förändringar tror du är viktigast för att världen ska bli bättre?

– Få bort fattigdom och hunger och det faktum att vi fortfarande för ett onödigt krig i Afghanistan. Vi behöver samhälleliga förändringar och mer samarbeten. Det finns för många fördelar för dem som redan har för mycket. Ta bankerna till exempel, de behöver inte mer. Eller de stora företagen som redan har all makt och därför får allt de vill ha.

Vad är den största orättvisan i världen, som du ser det?

– En jätteliten grupp människor kontrollerar en stor del av världens ekonomi och gör en enorm vinst. Den orättvisan skapar en klyfta som till slut kommer att leda till revolution, ett faktiskt fysiskt uppror som gör att världen förändras.

Många barn lever i fattiga familjer, andra i rika. Vad tror du är de viktigaste skillnaderna i deras liv?

– Det beror helt på hur den rika

»Jag skulle gärna gå på Harvard, Yale eller Stanford, men jag är pank.«

familjen är. Det finns vissa rika som är fantastiska människor. Ta till exempel Warren Buffett som donerar runt 99 procent av sin förmögenhet till bistånd.

Hur är det att växa upp i ditt land?

– Som det är nu kan det inte fortsätta. Det går inte att hålla räknungen på alla människor på gatorna som ber om pengar och som inte ens har råd med bussresan hem. För 20–30 år sedan var det ok med individualism och självuppfyllelse, det hade högst status. Så borde det inte vara, man borde hjälpa varandra och samarbeta. *Är det något du saknar?*

– Vi är inte jättefattiga, men vi har aldrig haft mycket pengar. Jag skulle gärna gå på Harvard, Yale eller Stanford och jag skulle älska att få gå på New York University, men jag är pank och jag har inga pengar för att kunna göra det. *Hur skulle du vilja att världen har utvecklats om 15 år?*

– Jag hoppas att världen är bättre då – att den är renare, att det är färre krig och att människor är lyckligare. Det är vanliga människor som behöver saker. Att ha råd att leva ett drägligt liv vore trevligt och internationellt borde det målet vara detsamma.

TEXT OCH BILD LINDA FORSELL

»Jag saknar att ha syskon. Och mina föräldrar är väldigt upptagna så jag är ofta hemma ensam.«

KINA XU, 15 ÅR

Xu Simin bor i utkanterna av Shanghai med sin mamma som är lärare och pappa som jobbar med utlandsinvesteringar. FN ska snart formulera nya millenniemål. Vilka förändringar tror du är viktigast för att världen ska bli bättre?

– Jämlikhet i världen – att se till att alla människor behandlas rättvis.

Vilka förändringar skulle göra störst skillnad för dig och din familj?

– Mina föräldrar oroar sig mycket över pengar. De jobbar hårt för att kunna betala av lånen och är väldigt ekonomiska. Ibland bråkar de om saker som jag vill köpa, som snacks. Jag har sett på nyheterna att huspriserna är väldigt höga här, så om de gick ner kanske det skulle vara till hjälp för min familj.

Vad är den största orättvisan i världen, som du ser det?

– Vad jag förstår av att ha tittat på utländska filmer så finns det mycket rasdiskriminering i världen. Jag hoppas att det kan få ett stopp. I min skola finns det barn som inte är från Shanghai och många av dem är inte snälla och har ett dåligt språk.

Många barn lever i fattiga familjer, andra i rika. Vad tror du är de viktigaste skillnaderna i deras liv?

– Fattiga barn måste studera och arbeta hårt. Barn från välbärgade familjer har ingen sådan press på sig, de behöver inte studera hårt.

Hur är det att växa upp i ditt land?

– Det är toppen att växa upp i Shanghai, det är en bra stad. Det dåliga är att det är överbefolkat och att det är så många människor som flyttar hit.

Är det något du saknar?

– Jag saknar att ha syskon. Och mina föräldrar är väldigt upptagna, så jag är ofta hemma ensam.

Hur skulle du vilja att världen har utvecklats om 15 år?

– Att det finns bättre teknik så att levnadsstandarden kan höjas. Jag hoppas att moralen bland befolkningen i Kina blir bättre. Och att föroreningarna minskar, att människor lever »grönare«, till exempel använder kollektivtrafiken mer.

TEXT OCH BILD JONATHAN BROWNING

SYDAFRIKA

TIMOTHY, 15 ÅR

»Korruption är den största orättvisan.«

Timothy Kapend bor i en tvårummare i Kapstaden med sin mamma som är städerska och sin pappa som arbetar för regeringen. Han har en äldre syster och en äldre bror. Familjen emigrerade från Demokratiska Republiken Kongo, DCR, för 15 år sedan.

FN ska snart formulera nya millenniemål. Vilka förändringar tror du är viktigast för att världen ska bli bättre?

– Få stopp på krigen och skapa världsfred. Jag tror också att inflation spelar en stor roll för fattiga länder. Om det kunde lösas vore det en bra start för en bättre framtid.

Vilka förändringar skulle göra störst skillnad för dig och din familj?

– Om vi ägde mark. Då kunde vi ha ett stabilt hem och få en stadig inkomst om vi valde att hyra ut marken.

Vad är den största orättvisan i världen, som du ser det?

– Korruption är den största orättvisan.

Många barn lever i fattiga familjer, andra i rika. Vad tror du är de viktigaste skillnaderna i deras liv?

– Pengar och de möjligheter som pengar ger.

Hur är det att växa upp i ditt land?

– Det jag älskar med mitt land är att det är så vackert och att det finns så många olika kulturer här. Men jag ogillar all korruption och alla bedrägerier som kännetecknar Sydafrika.

Är det något du saknar?

– När man nått en viss ålder inser man vad som verkligen är viktigt i livet, då saknar man inte saker som kanske andra barn har. Jag är ett av få privilegerade barn som fått stipendium till en bra skola, det ger mig många möjligheter i livet.

Hur skulle du vilja att världen har utvecklats om 15 år?

– Jag vill att trygghet ska ha den största prioriteten i världen. Jag vill att barn ska ha möjlighet att gå i bra skolor och få bra utbildning. Men vad jag verkligen önskar är att äldre människor ska ha det bra och kunna leva bekymmersfria liv.

TEXT OCH BILD PER-ANDERS PETTERSSON

»Det är orättvist att man får så olika möjligheter beroende på var man har fötts och var man vuxit upp.«

SVERIGE MIMI, 14 ÅR

Mimi Wilkinson bor till hälften med mamma Maia, grafisk designer, och till hälften med pappa Paul, spelutvecklare, i lägenheter i Stockholm. Hon har en lilla-syster, Lucia, som är 12.

FN ska snart formulera nya millenniemål. Vilka förändringar tror du är viktigast för att världen ska bli bättre?

– Om jag fick bestämma skulle jag se till att alla fick tillräckligt betalt, tillräckligt mycket pengar så familjer kunde överleva på sin lön, och att alla barn fick chansen att gå i skolan så de kunde utbilda sig och få jobb.

Vilka förändringar skulle göra störst skillnad för dig och din familj?

– Vi är inte fattiga, men min mamma söker jobb just nu och min pappa håller på att starta företag, så egentligen har ingen av dem någon inkomst just nu, men jag känner mig ändå trygg för jag vet att vi alltid skulle kunna få hjälp av vår familj om det skulle behövas, så vi kommer aldrig att vara utan

det vi behöver. Och jag vet att mina föräldrar har valt att vara utan inkomst just nu, så det skulle inte vara svårt för dem att hitta jobb om de behövde det.

Vad är den största orättvisan i världen, som du ser det?

– Det är orättvist att man får så olika möjligheter beroende på var man har fötts och var man vuxit upp. Alla människor borde få lika möjligheter, både i skolan och i samhället.

Många barn lever i fattiga familjer, andra i rika. Vad tror du är de viktigaste skillnaderna i deras liv?

– I en rik familj har föräldrarna tillräckligt med pengar för att se till att man kommer till en bra skola, att man får kläder och att man får mat för dagen. Ett rikt barn behöver oftast inte oroa sig, medan ett fattigt barn kanske måste kämpa väldigt mycket själv för att komma någonstans. Ett barn i en fattig familj tar nog heller inte lika många saker för givet som ett barn i en rik familj.

Hur är det att växa upp i ditt land?

– Sverige är ett ganska bra och rättvist land och jag tror att alla skolor är bra. Vi har inga stora problem och vi har inga krig, så jag känner mig alltid trygg och säker här.

Är det något du saknar?

– Jag saknar min familj och mina vänner i USA sedan min familj bodde där. Förutom det vill jag ha möjligheten att gå i en skola där jag kan lära mig det jag vill göra. Det kommer jag få när jag börjar gymnasiet. **Hur skulle du vilja att världen har utvecklats om 15 år?**

– Ett av de största problemen i världen är hur människor behandlar djur och det känns som att det finns en liten chans att det kommer bli bättre. Jag tycker inte att man ska äta djur om man inte måste. Jag hoppas också att alla barn får möjlighet att gå i skolan och att alla har ett tryggt hem att gå till.

TEXT OCH BILD DAVID MAGNUSSON

FOTO: ANTONY BUTTS

GENERÖSA GÅVOR TILL FILIPPINERNA

Efter tyfonen Hayian i Filippinerna hörde mängder av privatpersoner och företag av sig och ville bidra till Rädda Barnens arbete i de drabbade områdena. Drygt 38 miljoner kronor har samlats in till katastrofarbetet.

Över 316 000 människor, varav 181 000 barn, har blivit hjälpta med mat, rent vatten, hushålls- och hygienartiklar, sjukvård och tak över huvudet. 28 barnvänliga platser har satts upp i de värst drabbade områdena.

Ett stort tack till alla som bidragit. Särskilt tack för generösa bidrag till Willys, Hemköp, Clas Ohlson, IKEA Foundation, Postkodlotteriet, Radiohjälpen, Scandic och SEB.

PARTNERS

WILLYS GER DUBBELT UPP

Under november och december förra året kunde Willys, Hemköps och PrisXtras kunder skänka sina pantpengar till Rädda Barnens katastrof-fond för arbetet i Filippi- nerna. Butikerna dubblade med samma summa. Det blev totalt 1,3 miljoner kronor till katastrofarbetet.

– Det märks att engage- manget är stort bland våra kunder och det är fantastiskt att så många har velat hjälpa till och bidra till katastrof- fonden. Vi är glada över att kunna bidra till Rädda Barnens viktiga arbete, säger Thomas Evertsson, VD på Willys.

KRÄNKNINGAR INOM IDROTTE

I vår sänds TV- och radioserien »Idrottens himmel och helvete« i SVT 1 och SR P4. Martin Mutumba, som engagerat sig i Rädda Barnens projekt High Five, intervjuas om utanförskap och mobbning.

– Utanförskapet har format mig, jag låter alla vara med och jag tror på varje spelare, säger Martin Mutumba som har ett engagemang i det egna Rinkeby United och även arbetar tillsammans med Rädda Barnen.

»Idrottens himmel och helvete« sänds på SVT och SR P4 15 jan–12 mars.

»Genom att bli huvud- partner kan vi arbeta för att ge fler barn en trygg miljö«

SKANDIA NY HUVUD- PARTNER

Skandia har i flera år samarbetat med Rädda Barnen för att förhindra kränkningar och mobb- ning inom ungdoms- idrotten.

Nu går Stiftelsen Skandia Idéer för Livet in som huvudpartner i Rädda Barnen för att stötta hundratals lokala eldsjälares ideella projekt.

– Genom att bli huvud- partner kan vi arbeta för att ge fler barn en trygg miljö, där de får uppleva gemenskap och utveck- ling, säger Lena Hök, håll- barhetschef på Skandia.

IKEA HJÄLPER I KATASTROFER

IKEA Foundation har donerat ca 1,3 miljoner kronor till Rädda Barnens humanitära insatser efter katastrofen i Filippinerna. Donationen föder in i den globala responsstrategin och kommer bland annat gå till att skydda barn genom att ordna logi, mat, hygienmöjligheter, barnvänliga platser och till- fälliga skolor. Cirka 826 500 barn (24 procent av de värst drabbade barnen) beräknas nås genom dessa insatser. Tack vare samarbetet med IKEA Foundation kan Rädda Barnen snabbt vara på plats och inleda katastrofarbetet.

INVESTERAT GREG

Greg Priest är strategichef för Ikea:s hållbarhetsarbete. Han tror att företag kan bidra till millenniemålen genom alla aspekter av sin verksamhet.

– På Ikea ser vi hållbarhet som en av hörnstenarna i vår framtida affärsframgång. Vårt mål är att ha en positiv effekt på både människor och miljöer där vi verkar.

Vilken ser du som den viktigaste globala utmaningen när det gäller barns rättigheter?

– Migreringen av arbetskraft. Att föräldrar lämnar sina barn kan ha en djupgående negativ inverkan. Visst, många migrantarbetare är ungdomar själva, vilket kräver ett särskilt fokus på deras behov och utveckling.

Vad skulle du vilja se prioriterat i de nya millenniemålen?

– Sammantaget skulle jag vilja se ett större fokus på de mänskliga rättigheterna. Barnens rättigheter skulle naturligtvis vara en central del av detta.

Varför ska företag investera i barns rättigheter?

– Vi vet att den positiva utvecklingen hos barn stärker gemenskapen och samhället i stort. Detta leder till ökad ekonomisk och social utveckling som skapar en stark miljö för hållbara företag.

Kan du ge ett exempel på hur Ikea kan påverka livet för barn?

– Till exempel genom våra satsningar på bomull. Tillsammans med våra partners och Better Cotton Initiative har vi arbetat för att minska användningen av skadliga kemikalier och bekämpningsmedel, minskad användning av vatten och en ökning av vinstmarginaler för bönder i några av de fattigaste bomullsproducerande regionerna. Detta har naturligtvis en positiv inverkan på hälsa och ekonomiska förhållanden för familjer.

Vilka är fördelarna och utmaningarna när stater, företag och frivilligorganisationer arbetar tillsammans för utveckling?

– Varje aktör bidrar med nyckelkompetens och expertis som krävs för att projekt ska bli framgångsrika på lång sikt.

– Utmaningen är att se till att var och ens mål är tydliga för alla inblandade och att skillnaderna kan hanteras utan att äventyra slutresultatet.

TEXT SOPHIE ARNÖ FOTO LINDA FORSELL

BARNEN BEHÖVER ETT NYTT MILLENNIEMÅL

Vi vill få ett slut på våldet, den extrema fattigdomen samt på barna- och mödradödlighet som går att förebygga. Barn ska inte bara få gå i skolan, utan också få lära sig något där.

MÅNGA AV OSS har hört om millenniemålen och kan ha undrat varför de är viktiga. Gör de verkligen skillnad för barn? Varför ska Rädda barnen arbeta med millenniemålen? Är det inte regeringars ansvar?

Det viktiga med millenniemålen är att man har satt upp tydliga, konkreta mål för vad regeringar och världssamfundet ska uppnå. På det viset kan man nu följa upp och mäta hur livet faktiskt förändras för många fattiga människor. Och vi inom Rädda Barnen, liksom andra organisationer, kan trycka på beslutsfattare när vi ser att det går åt fel håll.

Mycket bra har redan uppnåtts till exempel när det gäller spädbarnsdödlighet. Men utvecklingen ser inte likadan ut överallt.

För oss är det viktigt att livet förändras även för de allra mest utsatta, de fattigaste, folk som bor långt ut på landsbygden, minoriteter...

Världen har förändrats och består inte idag av rika och fattiga länder. Snarare är det så att många av de allra fattigaste bor i medelinkomstländer. Man kan tala om fattigdomsfickor och fattigdomsgrupper som av olika skäl inte får del av landets välfärd. I Indien kan man se flera exempel på det. Här har man haft en

otroligt snabb ekonomisk tillväxt och många har fått det mycket bättre. Samtidigt är det fortfarande det land där flest barn under fem år dör.

Vi inom Rädda Barnen har en viktig roll att hålla regeringar ansvariga för att alla barn får samma rättigheter och möjligheter. Vi jobbar för att den svenska riksdagen och regeringen ska sätta barn i fokus och för att regeringar världen över ska ta beslut som gagnar barn. Vi är med

och påverkar i FN inför när beslut ska tas.

Det är ett långt och mödosamt arbete som vi bedriver tillsammans med de andra nationella medlemsorganisationerna inom Rädda Barnen rörelsen – men vi vet att det ger resultat.

Målen vi driver är högt ställda. Vi vill få ett slut på den extrema fattigdomen samt på barna- och mödradödlighet som går att förebygga. Vi sätter fokus på att barn inte bara får gå i skolan utan också får lära sig något när de är där. Och vi föreslår ett mål om att förebygga alla former av våld mot barn.

Elisabeth Dahlin GENERALSEKRETERARE

Lotteriet där alla är vinnare

Varje månad har våra lottköpare chans att få dela på många miljoner med sina grannar. Samtidigt bidrar de till vårt överskott som vi skänker till Rädda Barnen och övriga organisationer som vi stödjer.

Ett friskt och långt liv, resor, ny bostad, ekonomiskt oberoende, en bättre värld... alla har vi våra drömmar. En del av dem går att köpa för pengar, andra kräver ett socialt engagemang. Genom att vara med i PostkodLotteriet har du chans att uppfylla både dina egna och dina medmänniskors önskningar.

Ny vinstchans varje dag

De högsta veckovinsterna lottar vi ut till helgen – en miljon kronor på fredagen och ytterligare en miljon på lördagen. Du har också chans att vinna upp till 100 000 kr per lott plus en bil varje fredag. Dessutom lottar vi ut många miljoner i GrannYran tre gånger per år och i många vinstrika extradragningar under året.

Världens näst största privata givare

Tillsammans med våra systerlotterier i Holland och Storbritannien har vi under de senaste 25 åren skänkt över 45 miljarder kronor till välgörande ändamål. Det gör oss till världens näst största privata givare.

Köp en lott på postkodlotteriet.se

Foto: Pernilla Norström

Gå för barns överlevnad och er egen hälsa!

Samla kollegorna och anmäl er arbetsplats till Rädda Barnens Stegtävling. 50 kr av deltagaravgiften går direkt till hälsoprojektet EveryOne.

Anmäl er idag på www.steg.se!

THE ORIGINAL SINCE 1999
STEG!
by Select Wellness

Tack alla huvudpartners för att ni hjälper oss att göra världen lite barnvänligare

clas ohlson

Med stöd från Clas Ohlson får fler barn i Nepal möjlighet till en säker, kvalitativ och mer utvecklande förskolemiljö. De har också samverkan med Rädda Barnens CSR center i Kina.

GodEl och systerbolaget GodFond har stöttat Rädda Barnen sedan företagen startades. De har valt att stödja Rädda Barnens arbete i katastrofdrabbade länder.

IKEA är engagerad i flera projekt med Rädda Barnen. Ett exempel är "Oss föräldrar emellan – för tryggare barn".

Via Banco Humanfonden som förvaltas av Swedbank Robur, stödjer fondsparare Rädda Barnens arbete med att ge barn i krigs- och katastrofländer tillgång till utbildning.

skandia:

Som ett led i att minska utanförskapet stödjer Skandia Rädda Barnens projekt High Five, som motverkar mobbing och diskriminering inom idrotten.

Pengarna från PostkodLotteriet har varit med och delfinansierat en stor mängd projekt. De viktigaste arbetsområdena är att se till att alla barn får gå i skolan och att inga barn ska behöva utsättas för våld.

Santa Maria hjälper utsatta barn i Colombia till en bättre utbildning.

Accenture bidrar med management- och konsulttjänster för att löpande förbättra Rädda Barnens verksamhet samt stödja projekt i utvecklingsländer och lokalt.

Med stöd från Axfood och dotterbolagen Willys och Hemköp genomför vi i Sverige projekten High Five, mot utanförskap inom idrotten, och På lika villkor som arbetar med barnrättsfrågor. De stöttar också våra utbildningsprojekt i Elfenbenskusten.

Vinge bidrar Pro Bono med juridisk kompetens och rådgivning vad gäller Rädda Barnens nationella som internationella verksamhet.

Vill du också samarbeta med Rädda Barnen?

Ring Henrik Linder på tel 08-698 92 82
eller Maja Haak på tel 08-698 67 03.

Rädda Barnen